БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 218 (19.294). ● 1985 йил 22 сентябрь, якшанба ● Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVII СЪЕЗДИГА—27 ЗАРБДОР ЎН КУНЛИК!

ТЕРИМДА ҲАР БИР КУН—ЗАРБДОР!

● Кунлик пахта тайёрлашни 2 процентдан оширган Бухоро, Хоразм, Фарғона областлари заршунослари, хирмонингизга қут-барака, ишингизга янада юксак суръат тилаймиз!

● Республикамизда машина теримига жадал киришган областлар сони 11 тага чиқди. Жиззах, Сирдарё областлари механизаторлари, Сиз қачон ишга тушасиз?

● Партия ва совет органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ходимлари! Дала меҳнаткашлари ўртасида социалистик мусобақани ташкил этишда бош-қош бўлингиз, уларга қулай меҳнат шароитлари яратиб берилишини таъминлангиз!

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети давлатга пахта сотиш юзасидан областлар, районлар, совхозлар ва колхозлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1985 йил сентябрь ойи иккинчи ўн кунлигидаги якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга бериладиган бўлди:

Хоразм области. Бу область пахта тайёрлаш планини 23,93 процент бажарган ва ўн кунликда пахта тайёрлашнинг 19,64 процент ўсишини таъминлаган.

Фарғона области. Бу область пахта тайёрлаш планини 22,58 процент бажарган ва ўн кунликда пахта тайёрлашнинг 19,04 процент ўсишини таъминлаган.

Хоразм областининг Хонқа райони. Бу район пахта тайёрлаш планини 35,90 процент бажарган ва ўн кунликда 27,65 процент ўсишни таъминлаган.

Хоразм областининг Гурлан райони. Бу район пахта тайёрлаш планини 36,97 процент бажарган ва ўн кунликда 27,13 процент ўсишни таъминлаган.

Наманган областининг Чортоқ райони. Бу район ингичка толали пахтани қўшиб ҳисоблаганда пахта тайёрлаш планини 28,25 процент бажарган ва ўн кунликда 24,85 процент ўсишни таъминлаган.

Андижон область, Марҳамат районидаги Ленин комсомоли номли қўриқ совхоз. Бу совхоз пахта тайёрлаш планини 51,90 процент бажарган ва ўн кунликда 36,20 процент ўсишни таъминлаган.

Наманган область, Чортоқ районидаги «Москва» колхози. Бу колхоз ингичка толали пахтани қўшиб ҳисоблаганда пахта тайёрлаш планини 30,31 процент бажарган ва ўн кунликда 21,33 процент ўсишни таъминлаган.

Андижон область, Бўз районидаги К. Маркс номли колхоз. Бу колхоз пахта тайёрлаш планини 45,05 процент бажарган ва ўн кунликда 39,83 процент ўсишни таъминлаган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи Бухоро область, Шофиркон районидаги Ильич номли совхозда қолдирилди. Бу совхоз пахта тайёрлаш планини 37,37 процент бажарган ва ўн кунликда 22,25 процент ўсишни таъминлаган.

СУРАТДА: Қува районидаги «Социализм» колхозининг илғор теримчиси Комила Салайдинова. У ҳар куни эл хирмонига 200-250 килограммдан «оқ олтин» тўкяпти.

Ш. АЛИМОВ фотоси (ЎзТАГ).

МАШИНА ТЕРИМИ БОШЛАНДИ

Учқўрғон районидаги «Партия XXIV съезди» хўжалиги механизаторлари областда биринчи бўлиб машина теримини бошладилар. Хўжалик меҳнаткашлари якунловчи йилда она-Ватанга 4455 тонна «оқ олтин» етказиб бериш мажбуриятини олганлар.

Хўжалик дала гвардиячилари бутун ёз мобайнида ғўзани машинабоп қилиб ўстирдилар.

Механизаторлар ялпи ҳосилнинг 80 процентини «зангори кема»лар бункеридан тўкишга сўз беришди. Дастлабки куни далаларда 4 та терим агрегати унумли ишлаб, Ёқубжон Раҳмонов, Абдулазиз Давронов, Мамасобир Қаюмов сингари суворийлар юксак суръатларга эришдилар.

Машиналар ишга тушиши билан хўжаликда пахта териш ва тайёрлашда кунлик план 7 процентдан ошди. Бугун-эрта 17 та терим агрегатининг ҳаммаси тўла ишга тушиши билан кўрсаткич тағин ҳам кўтарилади. Колхоз пахтакорлари йиғим-теримни комплекс механизация асосида олиб бориб, асосий ҳосилни 27 иш кунида териб олиш ва йиллик планни 15 октябрга бажариш учун курашмоқдалар.

И. ЭГАМБЕРДИЕВ.

„ОҚ ОЛТИН" хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 21 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Бухоро	2,20	25,52	0,56	2,80
Хоразм	2,77	23,93	1,55	5,99
Фарғона	2,32	22,58	0,15	0,31
Андижон	1,71	18,00	0,08	0,16
Наманган	1,62	13,90	0,24	0,44
Навоий	1,49	13,67	0,26	0,70
Сурхондарё	1,33	12,85	1,16	3,15
ҚҚАССР	1,46	11,67	1,23	4,99
Самарқанд	1,26	10,44	0,71	2,01
Қашқадарё	0,88	7,98	0,49	1,85
Тошкент	0,77	5,33	0,42	0,77
Сирдарё	0,13	0,71	—	—
Жиззах	0,15	0,68	—	—
Республика бўйича:	1,41	13,19	0,52	1,75
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Наманган	2,60	19,68	—	—
Сурхондарё	1,65	17,98	1,07	1,30
Бухоро	1,47	14,68	—	—
Навоий	1,18	9,13	—	—
Қашқадарё	0,37	2,60	—	—
Республика бўйича:	1,24	12,67	0,62	0,76

ДЕФОЛИАЦИЯ ҚАНДАЙ БОРЯПТИ

Республика областлари бўйича шу йил 21 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда дефолиация қилинган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

ЖИЗЗАХ	—	100,0
ҚҚАССР	—	100,0
ТОШКЕНТ	—	100,0
ХОРАЗМ	—	100,0
СИРДАРЁ	—	100,0
Бухоро	4,9	98,9
Қашқадарё	7,1	87,3
Самарқанд	7,2	81,9
Навоий	8,7	80,4
Сурхондарё	6,6	74,0
Наманган	6,2	70,8
Андижон	8,1	67,2
Фарғона	7,9	35,0
Республика бўйича:	4,1	85,3

XXVII МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

ЖАДАЛ СУРЪАТ БИЛАН

НАМАНГАН. Чортоқ районидаги «Октябрь» колхози заршунослари айни кунларда қабул пунктларига 130-135 тоннадан пахта топширишмоқда. Бу йиллик планнинг 3,5 процентига тенгдир. Хўжаликнинг Турсунпўлат Мусабоев ва Ҳолматжон Абдуҳолиқовлар бошлиқ бригадаларида йиғим-терим, айниқса, уюшқоқлик билан давом эттириляпти. Илғор бригадаларнинг аъзолари кунига йиллик планнинг 5-6 проценти миқдорида «оқ олтин» топширишаётир.

●

ҲОСИЛДОРЛИК ОРТАДИ

ҚҚАССР. Шуманай районидаги «Шуманай» совхозининг Нодир Шаштовбоев бошлиқ бригадаси азаматлари бир кунда 10 процентга етказиб пахта тайёрлашга эришмоқдалар. Ўз агрегатлари бункеридан кунига 6-7 тоннадан дурдона бўшатаётган илғор механизаторлардан Тўхтарбой Сеилбоев ва Тилабой Нурпеисовлар ишда касбдошларига ўрнак бўлишмоқда.

Бригада коллективи ҳозирга қадар йиллик планни 50 процентдан оширди. Улар бу йил ҳар гектар ердан 30 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб олишни кўзлашяпти. Бу планда белгиланганидан 4 центнер кўпдир.

●

МАШИНАЛАР ДАЛАДА

ТОШКЕНТ. Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» колхози механизаторлари машина теримини бошлаб юбордилар. Дастлабки куниёқ агрегатлар бункеридан 17,5 тонна «оқ олтин» бўшатилди. Сулаймон Жўраев, Тўлаган Тошматов ва Тошпўлат Нурбоев каби механизаторларнинг ҳар бири 3 тоннадан ошириб пахта терди. Пешқадам механизаторлар мавсум охиригача 120 тоннадан «оқ олтин» териш мажбуриятини олишган.

СУРХОНДАРЁ. Шўрчи районидаги Киров номли колхозининг механик-ҳайдовчиси Турсунпўлат Каримов терим машинаси қувватидан унумли фойдаланмоқда. Мавсум мобайнида 150 тонналик хирмон тиклаш мажбуриятини олган моҳир механизатор ҳар куни 9-10 тоннадан пахта теряпти.

●

ГВАРДИЯЧИЛАР БЕЛЛАШУВИ

ХОРАЗМ. Янгиариқ районидаги дала гвардиячиларининг социалистик мусобақаси кенг қулоч ёйди. Хўжаликларда машина теримига катта эътибор берилаётганлиги туфайли йиғим-терим суръати тобора кўтарилмоқда.

Механизаторлар ўртасидаги меҳнат беллашувида Киров номли колхоздан ака-ука Бойназар ва Отаназар Собировлар олдинда. Улар КПСС XXVII съезди шарафига ўз агрегатлари бункеридан 320 тонна «оқ олтин» тўкишга аҳд қилишган. Бу ўтган йилги кўрсаткичдан 20 тонна кўпдир. Уларнинг ҳозиргача уйган хирмони 50 тоннадан ошиб кетди.

●

70 ПРОЦЕНТИ АГРЕГАТЛАРДА

САМАРҚАНД. Нарпай районидаги Ислом Шоир номли совхозда дефолиация тўла тугалланди. Ғўза барги сифатли тўкилган майдонларга терим агрегатлари олиб чиқилди. Кубай Шарипов, Ҳикмат Ҳайдаров, Бобомурод Қобилов каби илғор механизаторлар кунига 5-6 тоннадан «оқ олтин» тершаётир.

Бир неча кундан кейин хўжаликда ишлаётган агрегатлар сони 40 тага етказилади. Улар ёрдамида 5980 тонна, яъни жами ҳосилнинг 70 проценти териб олинади.

●

ЮҚОРИ УНУМ БИЛАН

ҚАШҚАДАРЁ. Қамаши районидаги «Қорабоғ» колхозининг Улаш Янгибоев бошлиқ бригадасида пахта тераётган Эшниёз Эшонқулов ва Қарши Раҳматовлар терим агрегатлари кучидан унумли фойдаланмоқдалар. Улар кунига 6 тоннадан пахта теришаётир. Бригада азаматлари терим техникасини самарали ишлатиб кунига 5 процентга тенг пахта тайёрлашга муваффақ бўлишаётир.

МУҲИМ ТАДБИР

● Советобод районидаги «Каттақўрғон» совхози олтин бошоқ ижодкорлари ўрим-йиғимни намунали тугаллаб, шудгорлаш ишларини бошлаб юбордилар. Шу кунгача жами 12 минг гектар экин майдонининг 8250 гектари сифатли шудгорлаб қўйилди.

Э. ЮСУПОВ.

ЗАФАР САТРЛАРИ

БУХОРО. Вобкент районидаги 2-қўриқ совхозининг Самат Раҳматов бошлиқ бригадаси зафар қучди. Коллектив давлатга 112 тонна пахта сотиб, йиллик пахта тайёрлаш планини барвақт адо этди. Ориф Раҳматов, Шомурод Ашуров, Жалол Жумаев сингари механик-ҳайдовчиларнинг ҳар бири «зангори кема» бункерларидан 25—30 тоннадан «оқ олтин» тўкиб, хирмонга катта ҳисса қўшдилар.

Шунингдек, совхознинг Деҳқон Назаров бошлиқ бригадаси ҳам маррага етди. Ҳар иккала коллектив пахта ҳосилдорлигини 32 центнерга етказиш ва олинган мажбуриятни сентябрь ойидаёқ удалаш учун курашмоқда.

Ф. ҲАКИМОВ.

ПАРТИЯВИЙ РАҲБАРЛИКНИНГ ЭНГ МУҲИМ БЎҒИНИ

Коммунистик партиянинг кадрлар сиёсати унинг ўз бош йўлини амалга оширишда, ўзининг совет жамиятидаги тобора кучайиб бораётган ролини рўёбга чиқаришда ёрдам берадиган таъсирчан воситадир. Бу сиёсатнинг асосий принципларини В. И. Ленин ишлаб чиққан. Ҳозирги даврда ижтимоий ишлаб чиқариш ҳар томонлама интенсивлашиб бораётганлиги, унинг иқтисодий самарадорлиги ошаётганлиги, фан-техника тараққиёти жадаллашаётганлиги ва меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг янги вазифалари пайдо бўлаётганлиги туфайли кадрлар билан ишлаш алоҳида муҳим аҳамият касб этмоқда. «Кадрлар тўғрисидаги ленинча таълимот ва ҳозирги шароитда раҳбар ходимларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашни янада яхшилашнинг актуал масалалари» мавзуидаги илмий-амалий конференцияда қилинган докладлар ва нутқларда шу ҳақда гапирилди.

Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари Т. А. Алимов ўз нутқини кадрларни кўтаришда ва уларнинг иши жараёнида уларни ўрганиш ва баҳолаш системасига бағишлади. Партия ташкилотлари раҳбар кадрларни тарбиялашда танқид ва ўз-ўзини танқиддан қандай фойдаланаётганликлари ҳақида Қашқадарё область партия комитетининг иккинчи секретари М. Ф. Солдатов гапириб ўтди. Наманган область партия комитетининг секретари Ҳ. М. Аҳмедованинг нутқида идеология кадрларини танлаш, тарбиялаш ва ўқитиш ҳақида гап борди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти Э. Ю. Юсупов конференция минбарига чиқиб, раҳбарнинг сиёсий маданияти ва уни шакллантириш йўллари хусусида баҳс юритди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири С. Қ. Қурбонов «Раҳбар ходимларнинг ғоявий-тарбиявий ишдаги иштироки» деган мавзуда нутқ сўзлади. Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтининг кафедра мудири М. Г. Давлетшиннинг нутқи ҳозирги раҳбарнинг психологик-педагогик маданиятига бағишланди. Тошкент Олий партия мактабининг ректори, тарих фанлари доктори М. И. Искандаров кадрларни ғоявий-назарий ва профессионал жиҳатдан тайёрлашнинг актуал проблемалари тўғрисида гапириб берди. «Раҳбарнинг ҳуқуқий маданияти» — Ўзбекистон ССР юстиция министри Б. Ғ. Олимжонов нутқининг мавзуи эди.

Нутқларда хўжалик фаолиятининг ҳамма соҳаларида аниқ меҳнат маромини, юксак маданият, тартиб ва уюшқоқликни таъминлаш, иш вақтининг ҳар дақиқасидан, хом ашёнинг ҳар тоннасидан, ҳар сўмдан тежаб-тергаб, фойдаланиш ҳозирги бош масала эканлиги айтилди. Замон раҳбар коммунистга нисбатан юксак талаблар қўймоқда.

Беш йилликнинг тугалловчи йили ва умуман беш йиллик планлари ҳамда мажбуриятларини барвақт бажариш юзасидан қўйилган вазифаларни амалга ошираётган, КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олаётган партия ташкилотлари, меҳнат коллективлари новаторлик билан, ишнинг кўзини билиб, бутун кучни сарфлаб ишлаш маҳоратини исботламоқдалар. Ҳозир республика қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари катта-катта вазифаларни ҳал этиб, ўз интернационал бурчини бажаришга — Ватанга 5 миллион 700 минг тоннадан кўпроқ юқори сифатли пахта беришга, ҳосилнинг асосий қисмини машинада териб олишга интилмоқдалар. Терим мавсумида техникадан ва одам ресурсларидан имкони борича самарали фойдаланиш, етиштирилган ҳосилни ҳеч нобуд қилмай териб олиш, келажак учун пухта замин яратиш лозимлигини конференцияда сўзга чиққан нотиқлар уқтириб ўтдилар.

Конференцияда қабул этилган тавсияларда партия ташкилотлари ва комитетлари ҳозирги шароитда кадрлар сиёсатини такомиллаштириш вазифаларини амалга оширишда ленинча кўрсатмаларга амал қилишлари лозимлиги таъкидланди. Ленин кўрсатмаларининг тўғрилиги бутун ҳаётий, тарихий тажрибада тўла-тўкис тасдиқланди. Ленинча талабларга муттасил риоя этилиши кадрларга оид жамики масалалар муваффақиятли ҳал этилишини таъминлашини практика яққол кўрсатиб турибди. Бу талаблардан андаккина четга чиқиш жиддий хатолар ва янглишишларга олиб боради. Шу жиҳатдан олганда республикадаги ишларнинг аҳволини танқидий таҳлил этган, жиддий камчиликлар ва салбий ҳодисаларни очиб ташлаган, вазиятни соғломлаштиришнинг илмий асосланган программасини ишлаб чиққан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленумининг қарорлари республика партия ташкилоти учун принципиал аҳамиятга эгадир.

Партия ва давлат интизомини мустаҳкамлаш, топширилган иш учун кадрларнинг масъулиятини кучайтириш соҳасида кенг миқёсли тадбирлар амалга оширилмоқда. Партия ташкилотлари ўз обрўсини тўкиб қўйган ходимлардан қатъиян халос бўлмоқдалар. Партия, совет, хўжалик қурилишининг ҳамма соҳалари партияга садоқатли, билимдон, ҳалол ва камтарин кишилар билан мустаҳкамланмоқда. Кадрлар составининг сифати яхшиланмоқда. Кадрлар масалаларини ҳал этишда демократик негизларни ривожлантириш кўпгина партия комитетлари учун характерли бўлиб қолди, ходимларни кўтаришда коммунистларнинг, меҳнаткашлар коллективларининг фикри тобора тўла-тўкис эътиборга олинмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленумининг раҳбарларга нисбатан талабчанликни ошириш ва бу ишда бошланғич партия ташкилотларининг ролини кучайтириш тўғрисидаги йўл-йўриқлари изчиллик билан бажарилмоқда. Партия ташкилотларининг жанговарлиги кўрикдан ўтказилаётганлиги ҳам кадрлар билан ишлашни яхшилашга ёрдам бермоқда.

Республикада кадрлар соҳасида катта имконият мавжуд, партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик ходимларининг катта отряди бор. Мана шуларнинг ҳаммаси кадрларни фан-техника тараққиёти, экономикани интенсивлаш изига кўчириш, республиканинг Ватанимиз иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашга қўшаётган ҳиссасини кўпайтириш асосида жамиятнинг социал-иқтисодий ривожланишини жадаллаштириш вазифаларини ҳал этишга кадрларни сафарбар қилиш учун кенг имкониятлар яратади.

Шу билан бирга баъзи партия комитетларининг кадрлар билан ишлашида катта-катта камчиликлар борлиги тавсияномаларда уқтириб ўтилди, бу камчиликлар ходимлар дуруст ўрганилмаётганлигида ва улар пала-партиш кўтарилаётганлигида, кадрлар масаласини ҳал этишда бошланғич партия ташкилотларининг роли етарли равишда оширилмаётганлигида, кадрларнинг пухта ўрганилган ва тайёргарлик кўрган резерви йўқлигида, раҳбарларнинг иши устидан дуруст контрол қилинмаётганлигида, хотин-қизларни тарбиялашга ва раҳбарлик ишига кўтаришга эътибор сусайганлигида ифодаланмоқда. Мана шу ва бошқа камчиликларни тутимоий активлигини ошива фаолиятини партиянинг ҳозирги талабларига мувофиқ равишда қайта қуришни таъминлаш партия комитетларининг ва бошланғич партия ташкилотларининг муҳим вазифаларидан биридир.

Конференция қатнашчилари докладларда ва нутқларда, илмий-амалий конференциянинг тавсияномаларида баён этилган қоида ва хулосалар кадрлар билан ишлашни яхшилашда партия комитетларига, совет, хўжалик органларига ва жамоат ташкилотларига ёрдам беради, ташкилотчилик ва сиёсий ишни такомиллаштиришга, КПСС XXVII съездига ҳозирлик кўраётган республика коммунистларининг, меҳнаткашларнинг ғайрат-шижоатини ва ижтимоий активлигини оширишга кўмаклашади, деб ишонч билдирдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев конференция ишига якун ясади.

Илмий-амалий конференция ўз ишини тамомлади.

(ЎзТАГ).

Партиянинг идеологик фаолияти тўғрисида

«КПССнинг идеологик фаолияти тарихидан очерклар. 1917 йил октябрь—1937 йил» китоби босмадан чиқди. Китобни КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институти тайёрлаган.

Китобда партиянинг социализм қуриш учун кураш давридаги идеологик фаолияти очиб берилади. Унда Совет тарихий адабиётида биринчи марта идеология ишининг ҳамма жиҳатлари: марксизм-ленинизм назариясининг ривожлантирилиши, ғоявий душманларга қарши кураш, партия маорифи, сиёсий агитация, давлат идеологик ва маданий-маърифий муассасалари фаолиятига партиявий раҳбарлик, партиянинг бадиий адабиёт ва санъат соҳасидаги ғоявий таъсирини амалга ошириш масалалари комплекс ёритилган. Авторлар коллективи Совет ижтимоий фанини вужудга келтириш ва ривожлантиришга, партиянинг идеология муассасалари ишига катта эътибор берган.

Китобни Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарди.

(ТАСС).

«КОСМОС-1683» ПАРВОЗДА

1985 йил 19 сентябрь куни Совет Иттифоқида ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-1683» учирилди.

Йўлдош ичига космик фазо тадқиқотларини давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Аппаратлар нормал ишламоқда. (ТАСС).

КОСМИК ВАХТА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 21 сентябрь. (ТАСС). Бешовлон совет космонавти «Салют-7» орбитал илмий станциясининг ичида уч кундан бери биргалашиб ишламоқда.

Бугунги программа астрофизика, биотехнология ва техника экспериментларини, биргаликдаги фаолият кино-фото съемкасини, телевизион репортажни кўзда тутади.

Геофизика тадқиқотлари программасига мувофиқ бажарилаётган «Экстинкция» экспериментидан мақсад — Ер атмосферасидаги космосдан келиб чиқувчи аэрозол қатламлар зичлигини аниқлашдан иборат. Эксперимент ЭФО-1 электрон-фотометрдан фойдаланиб ўтказиладиган ва юлдузлар Ер уфқидан пастлаётганида уларнинг ёруғлиги ўзгаришларини ўлчашдан иборат бўлади.

Биология тадқиқотлари программасига мувофиқ «Светоблок — Т» қурилмасида синтетик гель (берч модда) ҳосил қилинадиган эксперимент ўтказилди. Ердаги моддаларни электрофоретик тозалашда шундан фойдаланилиши мумкин.

Кун мобайнида космонавтлар космик аппаратларни бортдаги аппаратлар ва экспериментал оптик приборлар ёрдами билан мўлжал олдириш методларини пишиқтириш билан шуғулланадилар, «ЭФУ — Робот» қурилмасида биотехнология экспериментлари навбатдаги циклини бажарадилар.

Медицина назорати маълумотлари ҳамда экипаж билан радио орқали сўзлашув натижаларига кўра, Владимир Жонибеков, Виктор Савиних, Владимир Васютин, Георгий Гречко ва Александр Волковнинг соғлиғи ва кайфияти яхши.

Ер атрофи орбитасидаги ишлар программаси муваффақиятли бажарилмоқда.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ Р. Р. ЮНУСОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР АВТОМОБИЛЬ ЙЎЛЛАРИ ҚУРИШ ВА УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ МИНИСТРИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

Ўртоқ Рустам Расулевич Юнусов Ўзбекистон ССР автомобиль йўллари қуриш ва улардан фойдаланиш министри қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси О. САЛИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри. 1985 йил, 20 сентябрь.

СОЦИАЛИСТИК АНЪАНАЛАР ЭСТАФЕТАСИ

20 сентябрь куни КПСС Марказий Комитетида стахановчилик ҳаракатининг ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари билан учрашув бўлганлиги илгари хабар қилинган эди. Қуйида учрашув қатнашчиларининг нутқлари эълон қилинмоқда.

Ворошиловград область «Стахановшахтострой» трестининг катта инспектори, ВКП(б) Марказий Комитетининг «Центральная—Ирмино» шахтасидаги собиқ партия ташкилотчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

К. Г. ПЕТРОВ нутқи

КПСС Марказий Комитетида бугун ўтказилаётган учрашув— партиямиз Ленин васиятига содиқ қолиб, халқ билан доимо маслаҳатлашаётганининг, катта давлат ишларини ҳал этишда одамларнинг фикрини эътиборга олаётганининг яна бир далилидир.

Стахановчилик ҳаракатининг юбилейи кунларида мен шахтёрларнинг кўпгина коллективларида бўлдим, деди сўзини давом эттириб ветеран. Шахтёрларнинг жанговарлик кайфияти, уларнинг имкони борича кўпроқ кўмир қазиб чиқариш, Ленин партиясининг XXVII съездини муносиб кутиб олиш истаги мени хурсанд қилди.

Яна дунёдаги вазият, дастлабки беш йилликлар даврида бўлганидек, биздан вақтдан ўзиб ишлашни, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш учун ҳамма ишни қилишни: жуда қисқа муддатларда жаҳондаги энг юксак меҳнат унумдорлиги даражасига етиб олишни талаб қилмоқда. Партия Марказий Комитети ўртага қўяётган вазифаларни ишчилар синфи жуда яхши тушуниб ва астойдил қўллаб-қувватлаб кутиб олмоқда.

Биз, ветеранлар, ёшларнинг мураббийлари ҳозирги ишчиларимизнинг ватанпарварлиги, ташаббускорлиги, доимий ижодий изланишга интилиши дастлабки стахановчиларникидан кам эмаслигини кўриб, сезиб турибмиз. Булар—чинакам ўқимишли, техникавий жиҳатдан саводли, иқтисодий жиҳатдан асосли фикрлай оладиган кишилардир.

Бироқ, ҳозирги ишчининг тажрибаси ва билимидан тўла-тўкис фойдаланилмаяпти, деб ўйлайман. Кўпинча пландаги чигалликлар, зарур механизмларнинг, асбоб-ускуналар, материалларнинг йўқлиги, ишлаб чиқариш маромининг бузилиши, новаторларнинг таклифларига эътиборсизлик ҳали ҳам тез-тез меҳнат шижоатига халақит бермоқда.

Қаттиқ жинсларни ёриб ўтиб, кончилар учун иш шароитини ҳозирлаб берадиган кон қазиш комбайнлари шу пайтгача ҳам шахталарда етишмаяпти. Тик қатламларни қазиб оладиган пухта техника йўқ. Модомики, иш жойларидагина эмас, ҳатто бригадаларда, цехларда ҳам ресурслар сарфини ҳисоблаш йўлга қўйилмаган экан, иқтисод ва тежамкорлик учун оммавий ҳаракатни ташкил этиш қийин. Хўжалик ҳисобидаги расмиятчилик ҳам мана шундан келиб чиқади. Шундай бемаъни вазият ҳам рўй бериб туради: коллективнинг планга оид контрол рақамлари ҳали бўлмаса ҳам, шу рақамларни ошириб бажариш юзасидан мажбурият олаверади. Натижада мусобақа ташкилотчиларининг куч-ғайратлари баъзан нореал мажбуриятлар қабул қилиш билан тугалланади. Партия ташкилотлари бу масалаларга кўпроқ эътибор берсалар яхши бўлур эди.

Ишга пировард натижага қараб баҳо бериш-бараварлаштиришга қарши яхши воситадир. Зарбдор иш учун муносиб ҳақ тўланиши ҳам керак.

Бироқ замонавий ишчи учун пул коллективнинг шу ишчи ҳақидаги сўзи ва яратадиган шуҳратичалик азиз эмас, деди К. Г. Петров. Баъзан бизнинг амалий ишимизда шу нарса эътибордан четда қолдирилади ва биз ҳамма нарсани пулга боғлиқ қилиб қўямиз. Ишчилар синфимизнинг бутун куч-ғайратини юксалтириш учун маънавий рағбатлантириш омили зарур.

Шу муносабат билан Стаханов шаҳрида стахановчилик ҳаракати музейини ташкил этиш ҳақида ўйлаб кўриш жоиз бўлур эди, бу музейда шу ҳаракатнинг шонли тарихини ва шу кунлардаги ривожини кўрсатиш мумкин. Бу музей ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш ишига яхши хизмат қилади.

М. С. Горбачев: Жуда тўғри. Чамаси кейинги вақтларда маънавий омилга, совет халқимизга хос омилга, унинг ўз социалистик ватанпарварлигини намоён этиш, жамоатчилик ўртасида эътирофга сазовор бўлиш муддаоси, пул учун эмас, балки жамият учун зарур бўлган бирон бир ишни қилиш муддаоси етарли баҳоланмаётганга ўхшайди. Хўжалик механизмини пухталаштириш чоғида ҳам шуни эътиборга олиш керак. Хуллас, ленинчасига ёндашиш лозим.

К. Г. Петров: Партиянинг интизом ва тартибни мустаҳкамлаш, ҳушёр турмуш тарзини қарор топтириш йўлини халқ тўла-тўкис қўллаб-қувватламоқда. Марказий Комитет бирон-бир кўнгилчанликка йўл қўймасдан тўғри иш тутмоқда, белгиланган йўлни қатъият билан ўтказмоқда. Жойларда ҳам шундай қатъият, сўз билан ишнинг бирлиги намоён этилиши керак.

Раҳбарлардан алоҳида жавоб талаб қилиш лозим. Баъзан қандай бўлади денг? Раҳбар шахтага келади. Шахтёрлар унга ўз дардларини ошкора айтадилар, у берамиз, қиламиз, ёрдамлашамиз, тузатамиз, деб ваъда беради. Шундан сўнг жўнаб қолади. Текшириб кўрилганда ҳамма нарса эскичасига қолавергани маълум бўлади. Биздаги раҳбарлик лавозимларда ваъдабозлар камроқ бўлиши, балки коллективга берган сўзининг устидан чиқадиган жиддий одамлар кўпроқ бўлиши керак.

М. С. Горбачев: Яна бир иллат бор. Бирон бир раҳбар корхонага ёки қурилишга келадию, одамларнинг ёнидан тўппа-тўғри установкага, тракторга, бульдозерга, турбинага қараб йўл олади. Сўнг машинага ўтириб жўнаб қолади. Бу иллатдан қутулиш керак.

Бизнинг халқимиз юксак сиёсий маданиятга ва маълумотга эга. Меҳнаткашлар, худди Ленин орзу қилганидек, бугунги мамлакатни идора қилишда баббаравар қатнашишга, сиёсат ва хўжалик масалаларини ҳал этишга қодирлар. Буни тушунмаган киши мутлақо раҳбарлик қила олмайди.

К. Г. Петров: Донбасс кўмир саноатининг нотекис ишлаши биз, шахтёрлик меҳнати ветеранларини ташвишга солмоқда. Йирик шахталарни қуриш, ишлаб турган шахталарни реконструкция қилиш, уларни янги, серунум техника билан мўл-кўл таъминлаш сингари йирик масалалар суст ҳал этилмоқда, гарчи тегишли қарорлар бўлса ҳам, шахта қурувчи ташкилотларнинг моддий-техникавий базаси яхши ривожлантирилмаяпти. Бу қарорларнинг амалга оширилиши учун қаттиқроқ жавоб талаб қилиш керак, шекилли. Чунки қарорнинг бажарилиши партиянинг обрўси, давлатнинг обрўси, меҳнат коллективининг ишчилик шарафидир.

Мен Москвага жўнашдан аввал бир пайтлар ўзим ишлаган шахтага бориб келдим, деди сўзини давом эттириб нотиқ. Стахановчилик ҳаракатининг юбилейи муносабати билан М. С. Горбачев шу шахтанинг коллективига мактуб йўллаган эди. Кончилар ўзлари олган оширилган мажбуриятлар шараф билан бажарилишини айтиб қўйишни сўрадилар. Улар партиянинг сиёсатини, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг, Совет ҳукуматининг Ватанимиз иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлаш, ер юзида тинчликни сақлаб қолиш соҳасидаги тинимсиз фаолиятини сидқидилдан ва ўз меҳнатлари билан қўллаб-қувватламоқдалар.

Шахтёрлар — ишчилар синфининг гвардиясидир. Бу гвардия ҳамиша Ленин партиясига, КПСС Марказий Комитетига содиқ бўлиб келган ва Ватаннинг ҳар қандай топшириғини шараф билан бажаради.

Қалинин область Вишний Волочек ип газлама комбинатининг катта инженери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

В. И. ГАГАНОВА нутқи

Бутун мамлакатимиз КПСС XXVII съездига тайёргарлик кўраётган ҳозирги кунда стахановчилик анъаналари ҳақида шу қадар батафсил гаплашилаётганлиги диққатга сазовордир. Михаил Сергеевич, очиғини айтсам, Сизнинг нутқингиз ҳаммамизни илҳомлантириб турибди. Бу нутқ совет кишиларининг ижодига ва кучига ишонч руҳи билан, ўртага қўйилаётган вазифалар, албатта, бажарилишига ишонч руҳи билан суғорилган. Бу ишда аввало ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари таянч бўлишлари керак, албатта.

Ёнингизда шундай кишилар меҳнат қилиб турганида, бутун турмушимизда меҳнат жасорати муҳити ҳукмрон бўлиб турганида ўзинг енгил-елпи, чалакам-чатти меҳнат қила олмас экансан, ёнингдагиларнинг шундай меҳнат қилишига тоқат ҳам қила олмас экансан. Шу боисдан ҳам 27 йил муқаддам 1958 йил 13 октябрда — бу кунни умр бўйи эсимдан чиқармайман, албатта, — мен комбинат партия комитетидан мени қолоқ бригадага юборишларини илтимос қилдим, уни илғорлар сафига чиқаришга ваъда бердим. Ишдаги ўртоқларим, коммунистлар, комсомоллар мени қўллаб-қувватлашди. Кўп ишлашга тўғри келди, албатта, ниҳоят коллективни вужудга келтиришга, ишлаб чиқариш жараёнини пухта ташкил этишга, интизомни йўлга қўйишга муваффақ бўлдик, орадан бир ой ўтгач бригадамиз планни ошириб бажарди, сўнгра уни узлуксиз уддалай бошлади. Мен яна бошқа қолоқ бригадага ўтдим. Уч марта шундай бўлди.

Кимдир, менинг бригададан бригадага ўтаётганимда қанча сўмдан маҳрум бўлганимни ҳисоблади, кимдир мени ғалати табиатли одам деб атади. Аммо, айтингчи, виждоним тинчлик бермаса, бундан бошқача иш қила олармидим.

Гаганова бўлмаганида, албатта, бошқа кимдир, ишчи, коммунист камчиликларни тугатиш учун, қолоқ бўлинмалардаги меҳнат унумдорлигини ошириш учун шундай масъулиятни зиммасига олган бўлур эди, албатта. Бундан бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас, чунки биз, ишчиларимиз, чунки биз, коммунистлармиз.

М. С. Горбачев: Валентина Ивановна, ҳозир ҳам қолоқларни илғорлар даражасига етказиб олиш масаласи кўндаланг бўлиб турибдику. Мен Владимир Яковлевич Первицкийга қарасам, у фикримни тасдиқлаяпти: икки бригада бир ерда, ихота дарахтзорининг икки тарафида ёнма-ён ишлаб турибди. Натижалар эса ҳар хил.

В. И. Гаганова: Бизда ҳам шундай бўлган эди.

М. С. Горбачев: Ҳозирча колхозларда ҳам, заводларда ҳам шундай бўлиб турибди. Шу боисдан сизнинг тажрибангиз ўз аҳамиятини йўқотгани йўқ.

В. И. Гаганова: Бизнинг корхонамизда мастер ёрдамчилари ҳам қолоқ участкаларга ўтмоқдалар. Биздаги Василий Иванович Мальков 9 марта қолоқ бригадага ўтди. Ёш ўринбосарларимиз биздан ўзиб кетаётганликларини англаш ёқимли ва қувончлидир. Назаримда биз, ҳамма мураббийлар, тажрибали кишилар ёшларнинг иш фаолияти дастлабки қадамлариданоқ уларга тиниб-тинчимаслик туйғусини сингдиришимиз керак. Стахановчилик ҳаракати, шонли тарихимиз тажрибаси, мусобақанинг нечундир эсдан чиқариб қўйилган формалари ҳозир ҳам самарали ишлаши мумкин.

Айтайлик, москвалик, тверлик, ивановолик ва вишний волочеклик тўқимачилар 1929 йилда тузган Минглар шартномаси ҳозир ҳам ўша пайтдагидек ёркин, ўша пайтдагидек ижодий ҳаёт кечиришга ҳақлидир. Ёки бир вақтлар комбинатимизда бўлган ёшларнинг меҳнат унумдорлигини ошириш мактабларини олайлик. Буларнинг ҳаммаси фан-техника тараққиётининг сифат жиҳатидан янги негизида қайта тикланиши мумкин.

Илғор тажрибадан фойдаланишнинг, айниқса, муҳим аҳамияти бор. Бизда қанчадан-қанча гапирадилар ва ёзадилар, қанчадан-қанча жойларга, олис ўлкаларга бориб тажриба ўрганмоқчи бўладилар! Аммо бу тажриба қандай жорий этилмоқда? Хўжалик ходимларидан, касаба союз ва ҳатто партия ходимларидан ҳам планнинг бажарилиши учун нақадар қаттиқ талаб қилинса, яхши тажрибани жорий этиш учун ҳам шундай талаб қилиш керак, деб ўйлайман.

М. С. Горбачев: План учун кураш йўли ҳам айни шундан иборат. Баъзилар бунга югуришлар, бўл-бўл орқали эришишни, ақллироқ, тушунадиган одамлар эса илғор тажриба орқали эришишни хоҳлайдилар.

В. И. Гаганова: Бизнинг давримиздаги стахановчилар мусобақасининг илғорларини маънавий ва моддий жиҳатдан рағбатлантириш системаси эпчилроқ ва таъсирчанроқ бўлишини ҳаёт талаб қилмоқда. Бу система қимматли совғалар ва қимматли мукофотлар билан сийлашдангина иборат бўлиб ҳам қолмаслиги керак. Ҳалол меҳнатчилар иззат-икромда бўладиган маънавий муҳит бўлиши энг муҳим талабдир.

Эсингиздами, Алексей Стаханов ва унинг рафиқаси учун шахта клубидаги энг яхши жойлар доимий ажратиб қўйилган ва ҳатто унга алоҳида от ажратилган эди. Гап алоҳида машиналар ҳақида бораётгани йўқ, албатта. Энг яхши кўчалар ва майдонлар совет беш йилликлари қаҳрамонларининг номи билан аталиши, шаҳар ва қишлоқларимизда қаҳрамонларнинг портретлари савлат тўкиб туриши керак, деб ҳисоблайман. Авлодларнинг анъаналари, мусобақада орттирилган тажриба — ҳозир ҳам актив ҳаракат қилувчи кучдир.

Яна бир гапни айтиб ўтмоқчиман. Биз социал масалаларда орқада қоляпмиз. Уй-жой қурилиши — энг ўткир масала. Корхонада тўрт ярим минг киши ишлайди. 1180 киши эса навбатда турибди. Билишимча, 1986 йил учун министрлигимиз уй-жой қурилишига бизга маблағ ажратмабди. Уй-жой — нима? Кадрларнинг мустаҳкам ўрнашиб қолиши ҳам, ишчиларнинг кайфияти ҳам уй-жойга боғлиқ. Давлат плани эса ишчиларнинг кайфиятига боғлиқ.

М. С. Горбачев: Мамлакатнинг мустаҳкамлиги ҳам ишчиларнинг кайфиятига боғлиқ. Келинглар, ўртоқлар, енгил саноатга эътиборлироқ бўлайлик: у ерда хотин-қизлар ишлайдилар...

В. И. Гаганова: Яна бир масала. Комсомолда бўлганимда, Вишний Волочекда завод қурилишини сўраган эдим, чунки бизда асосан аёллар ишлайди, эркаклар етишмаяпти. Менинг ёшим улғайди. яқинда ўғлим партияга киради, аммо ҳали ҳам завод қураётганимиз йўқ. Уни қуриш керак, ахир!

«Зеленоградстрой» ишлаб чиқариш бирлашмаси комплекс бригадасининг бошлиғи, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

Н. А. ЗЛОБИН нутқи

Москва бинокорлари КПСС Марказий Комитетининг фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлашга, ҳамма участкаларда ишни яхшилашга қаратилган йўлини якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар. Бу йўлнинг амалга оширилиши ҳар бир ишчи, ҳар бир бригада қандай ишлашига бевосита боғлиқ эканлигини биз яхши тушунамиз. Михаил Сергеевич, Сизнинг нутқингиздан мен худди шундай хулоса чиқардим, нутқингизни биз ишчилар синфига самимий, сафарбар этувчи мурожаат, деб биламиз.

Маълумки, бизнинг коллективимиз мамлакатда биринчи бўлиб бригада пудрати усулида ишлай бошлаган эди. Бу тажрибамни КПСС Марказий Комитети маъқуллади ва кенг оммалаштириш учун тавсия этди. Бугунги кунда бригада пудрати қурилишдан бошқа соҳаларда ҳам қўлланилмоқда. Саноатда, қишлоқ хўжалигида ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида минглаб коллективлар бу методни қўлланиб, уни янги шакл ва усуллар билан бойитмоқдалар.

Биз беш йиллик бошидан буён саҳни 108 минг квадрат метрли келадиган 9 та уй-жойни фойдаланишга топширдик, қурилишнинг норматив муддатларини 270 кунга қисқартирдик. Ўтган йили бизда ҳар бир ишчининг бажарган иши 43,4 минг сўмликка етди, бу эса саноат қурилиши бош бошқармаси бўйича ўртача кўрсаткичдан 4 баравар ортиқдир.

М. С. Горбачев: Мамлакат бўйича эса бу кўрсаткич ўртача 10 минг сўмни ташкил этади. Мана, ўртоқлар, бизнинг шундай резервларимиз бор!

Н. А. Злобин: Бизнинг қурилишда резервлар жуда катта. Бригадамиз ҳар бир уй қурилишини нормадагидан ўртача бир ой қисқартирди. Аммо объектларни аниқ комплектлаш йўлга қўйилса, ёрдамчи пудратчи ташкилотларнинг баҳамжиҳат иш тутиши яхшиланса, бизни кичик механизация воситалари билан таъминласалар бу муддатларни яна бир ярим баравар қисқартириш мумкин.

Ҳа, бизга мукаммал техника ва технология керак. Бироқ, ҳар бир иш жойининг резервларини қаердан излаш кераклигини бизга ҳеч қандай конструктор ёки олим айтиб бера олмайди, бу резервларни фақат «ичкаридан» кўриш мумкин. Агар ҳар бир киши ўз ишига ижодий, пухта ўйлаб ёндашса, у ҳолда меҳнат унумдорлиги мислсиз юксалиб кетади. Шу сабабли биз саноатда ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида иш жойларини кенг аттестациядан ўтказиш ва рационализациялаш тўғрисида яқинда қабул қилинган қарорни тўла-тўкис қўллаб-қувватламоқдамиз.

Биз бинокорлик касбимиз билан ҳақли равишда фахрланамиз. Лекин, кўпинча одамларни ҳали қурилишда оғир, малакасиз ишлар кўп, деб чўчитишади. Космос ва тинч атом асрида яшаётган ва ишлаётган бўлсак ҳам, биз учун кичик механизация воситалари, монтаж қилиш жиҳозлари, асбоб-ускуналар билан таъминлаш жиддий проблема бўлиб қолмоқда. Бригадамизга тажрибани ўрганиш учун келишганда ҳатто ўзимизни ноқулай сезамиз. Шу сабабли биз «Оргтехстрой» трестидаги ўртоқлардан бирон нарса билан ёрдам қилишни сўраган эдик. Шундан сўнг улар бригадамизга уч марта келишди, ҳар сафар бизга нималар кераклигини батафсил сўраб-суриштиришди. Дафтарларига ёзиб олишди. Аммо аҳвол бизда олдин қандай бўлса, шундайлигича қолмоқда.

Шундан кейин бу проблемаларни ишлаб чиқиш билан шуғулланаётган кўплаб институтлар беҳуда ишламоқда, деган фикр туғилади. Биз, бинокорлар фандан ўзиб кетяпмиз. Биз ҳеч баравар қадам ташлай олмаяпмиз ёки у олдинроқ бора олмаяпти. Ҳозирча фан анча орқада қолиб кетмоқда.

Яқинда бинокорлар меҳнатига ҳақ тўлаш ва рағбатлантиришни такомиллаштириш тўғрисида яхши қарор қабул қилинди. Лекин бу қарорда меҳнатни нормалаш масалаларига кам эътибор берилган. Баъзи меҳнатга ҳақ тўлаш тарифлари 25 йилдан буён ўзгаришсиз амал қилиб келмоқда, кўпларини қайта кўриб чиқиш талаб қилинади. СССР Госстройи ва СССР Меҳнат комитети бу масалаларни оператив ҳал қилишлари лозим.

Қурилиш сифати алоҳида диққатга сазовордир. Кўпинча янги уйга кўчиб келганларнинг қувончига шу уйдаги камчиликлар соя ташлайди. Биз бу проблема билан яқиндан шуғулланишимиз керак. Бу— ҳар бир москвалик бинокорнинг виждон ишидир.

Н. А. Злобин сўзининг охирида юксак мукофот учун партия ва ҳукуматга самимий миннатдорчилик билдирди ва бу мукофотга жавобан фидокорона меҳнат қиламан, деб ишонтирди.

Меҳнат ветерани, Пермь областидаги 2-«Капитальная» шахтасининг собиқ кончиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

П. К. ПОДЖАРОВ нутқи

Шахтёрлар кўпгина ватанпарварлик ишларининг ташаббускорлари бўлиб келганликлари ва шундай бўлиб қолаётганликларини, айни улар стахановчилик ҳаракатининг жонкуяр қалдирғочлари бўлганликларини англаш ота-боболарим шахтёр бўлиб ўтган ва ўзим ҳам шахтёр бўлганим учун менга ёқимлидир. Мен ёш ишчи бўлган пайтимда бутун мамлакатга довруқ ёйган Алексей Стаханов, Никита Изотовларнинг рекордларига тенглашишга интилардик.

Ветеран шахтёрларнинг Улуғ Ватан уруши йилларидаги қаҳрамонона меҳнати тўғрисидаги эсдаликларини айтиб берди. Биз ўзимиз учун ва фронтга кетган ўртоқлар учун ишлаш мажбуриятини қасамёддек ўз зиммамизга олар эдик, деди у. Мана шундай меҳнат қилдик — уч, тўрт, беш кишининг нормасини бажардик. Мен ўзимнинг ишчилик таржимаи ҳолимни Донецк шахтёрлари орасида бошлаган бўлсам, уруш даврида биз Кузбасс, Қарағанда Узоқ Шарққа бориб ишладик. Мен Кизел кўмир ҳавзасида ишлай бошладим, у ернинг кўмири, айниқса, оғир эди. Биз қаҳратон совуқда уйқуга, овқатга тўймай, Донбасс вақтинча қўлдан кетганининг ўрнини қоплайдиган даражада меҳнат қилдик. Мана шундай шароитда рекордлар ҳам қўйиш мумкинлиги айрим кишиларга ақл бовар қилмайдиган ишдек туюларди. Гўё Поджаровни махсус қўшимча овқат билан боқмоқдалар, унга алоҳида шароит яратиб бермоқдалар, деган миш-миш гап менинг нафсониятимга тегиб кетгани эсимда. Шу миш-мишни эшитгач, мен ўзим ясаб олган шахтёрлик қуролини олиб, кундузги сменадан кейин тунда яна забойга тушдим. Гувоҳларнинг кўз ўнгида, 5 соат ичида 60 ишчининг нормасини бажардим! Мени у пайтдаги энг катта иззат-икром билан — қўнғироқли отда уйимга элтиб қўйишди.

Ҳар қандай ишда бўлганидек, шахтёрнинг меҳнатида ҳам куч эмас, балки маҳорат, ишчилик уқуви асосий нарсадир. Суронли 42-йилда мен тик кўмир қатламларида янгича қазиш методини ишлаб чиқиб, ўзлаштирдим ва бир сменада нормадаги 1,4 погон метр ўрнига 18 погон метр кон қазий бошладим. Ўшанда ўртоқларим ҳазиллашиб, мени отбойний молотокнинг профессори, деб аташди. Менинг издошларим пайдо бўлди, ўшанда 30 га ҳам тўлмаган эдим. Дарвоқе, гўё мураббий, албатта, соқол қўйган кекса одам бўлиши керак, деган тасаввурни нотўғри, деб ҳисоблайман. Ёш киши ҳам ўзидан каттароқ одамга касб ўргатадиган пайтлар бўлади. Мен мураббийликни шундай тушунаман.

М. С. Горбачев: Бирон нарсани ўргата оладиган, одамгина мураббийлик қилади.

П. К. Поджаров: Киши бой тажриба орттирганини сезса, уни бошқалар билан баҳам кўргиси келади. Биз, ветеранлар тиниб-тинчишни ёқтирмаймиз, кучимиз борича одамларга фойда келтиришга интиламиз. Баъзи бировлар эса навбатдаги кампания тарзидагина бизни эсга олади. Мактабга, биринчи синфга таклиф қилишса жуда яхши. Бизнинг ёшларга ҳам, ўрта авлодга ҳам айтадиган гапларимиз бор. Партия Марказий Комитети ўтказаётган йўл кекса ишчилар гвардиясига манзур бўлмоқда, шу боисдан ҳам биз бу йўлни турмушга татбиқ этиш учун актив курашчилар бўлиб қолаверамиз.

Москва областидаги Электросталь оғир машинасозлик заводининг токари, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

В. М. ЯРИГИН нутқи

Бизнинг «Электросталь-тяжмаш» ишлаб чиқариш бирлашмамиз мамлакатнинг бутун металлургия саноати учун прокат станларини ишлаб чиқаради. Бизнинг маҳсулотни ГФР, Швеция, Франция ва бошқа давлатлар харид этмоқда.

М. С. Горбачев: АҚШ, Англия, Япония, Италия фирмалари 20 хил объект бўйича 42 та лицензия харид этди. Демак, ишни дуруст қила оламиз ва рақобатлаша оламиз.

В. М. Яригин: Станларимиз — мураккаб комплекслардир. Шахсан мен суюқликда ишқаланадиган подшипниклар ясайман. Бу ишнинг ҳар бири ўзига хос ўзгариб туради. Тушунтириб айтсам, ой сайин чизмаларнинг 80 проценти ўзгаради. Бизда технологлар, конструкторлар кўпу, биз, станокчилар озроқмиз. Мен шу станокчилар бригадалари хусусида маслаҳатлашиб олишни хоҳлардим. Бизда бригадалар оз эмас, улар асосан ёшлардан иборат бўлиб, ишчан кайфиятда меҳнат қиладилар. Лекин шундай ғоятда масъулиятли деталлар борки, улар мураккаб ва қимматбаҳо станокларда ясалади. Шунинг учун ҳам бу станокларда ишлайдиган махсус кадрлар керак. Бундай кадрларни тайёрлашимизга бир неча йил кетади. Шу муносабат билан биз битта станокда ишлайдиган бригадаларни тузишга ҳаракат қиламиз. Мен заводга келганимда (бундан 33 йил аввал эди) дарров битта станокда ишлайдиган бригада тузиб олгандим. Ўшанда биз учовлон ишлардик, ҳозир бўлса икки киши бўлиб ишлаяпмиз.*

Асбоб умумий, башарти мен бирор детални ясаб тугатмаган бўлсам, сменадошим уни битказиб қўяди. Шундай қилиб, иш соз чиқади. 33 йилдан бери битта станокда ишлаб келаётганимни ҳам айтиб қўяй, уни суйиб қолганман ва энг яхши станок, деб ҳисоблайман. Албатта, мен станокни ҳар хил мосламалар билан ускуналаганманки, улар иш унумини кўпайтиришга имкон беради. Мамлакатимизнинг турли шаҳарларида ишчилик маҳорати учун ўтказилган конкурсларда қатнашиб, саккиз марта олдинги ўринларни эгаллаганман.

М. С. Горбачев: Мусобақадаги яхши анъанани қолдириб бўлмайди.

В. М. Яригин: Гап шундаки, бундай конкурслар 1968 йилдан бошлаб ўтказилиб келди, сўнгра мен министрлик бўйича икки марта ютиб чиқдим — шу билан тамом бўлди. Заводимизда ўзимиз ёшлар ўртасида, асосан токарлар ўртасида шундай конкурсларни ўтказиб турибмиз.

М. С. Горбачев: Владимир Михайлович, гапингиздан тушунишимча, ноёб станокларда пировард натижа учун ишлайдиган, яъни пировард маҳсулот учун ҳамма биргалашиб тамомила жавоб берадиган коллективлар тузиш керак, демоқчисиз.

В. М. Яригин: Битта станокдаги ишни ҳам мустақил бўғин, деб ҳисоблаш мумкин. Лекин шундай қилса бўладиган жойда ишга шу тахлитда ёндашиш керак. Бир хил икки-уч станокдан иборат станоклар туркуми ҳам борки, бу ерда битта бригада ишласа иш яхшироқ бўлади. Хуллас, ҳар бир конкрет ҳолда ишга оқилона ёндашиш керак. Лекин баъзан шундай ҳоллар ҳам бўладики, қоғозда бригада тузилади-ю, лекин у ерда шундай ишлаш имконияти бўлмайди. Масалан, бизнинг заводда бригада усули керак бўлган жойда қўлланилади.

Яна бир нарса ҳақида гапирмоқчиман. Биз ўн иккинчи беш йилликда маҳсулот ишлаб чиқаришни 1,2 марта кўпайтириш юзасидан социалистик мажбурият олдик. Заводнинг ўзи эса кўпдан бери ривожланмаяпти, уни техника билан қайта қуроллантириш зарур. Бу ҳақда қарор қабул қилинган, қурувчилар бизга тезроқ етиб келишларини хоҳлардик.

Михаил Сергевич, Москва билан ёнма-ён яшаймиз ва ишлаймиз, шунинг учун заводимизга келасиз, деган умиддамиз.

М. С. Горбачев: Бораман, деб социалистик мажбурият оламан (залда жонланиш).

Кустанай область, Боровское районидаги «Харьковский» совхозининг механизатори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

К. Б. ДОНЕНБАЕВА нутқи

Дастлабки стахановчиларнинг, Паша Ангелинанинг меҳнат жасорати мен учун, кўп минглаб дугоналарим учун бир умрга намуна бўлиб қолди. Мен ўн бир йил муқаддам республикадаги қишлоқ меҳнаткаш хотин-қизларига мурожаат қилиб, уларни техникани, механизаторлик касбини эгаллашга даъват этган эдим. Мени қўллаб-қувватлашди. Шу беш йилликнинг ўзидагина Қозоғистонда салкам икки минг нафар ёш хотин-қиз механизатор бўлиб етишди.

Мен 30 йилдан буён механизатор бўлиб ишлаётган трактор-далачилик бригадамиз уч йилдан буён коллектив пудрат асосида меҳнат қилмоқда. Коллектив пудратга ва дон етиштиришнинг интенсив технологиясини қўлланган ҳолда пировард натижага қараб меҳнатга ҳақ тўлашга ўтиш билан иш сифати, имкони борича кўп ҳосил олиш бизнинг муштарак мақсадимиз бўлиб қолди. Меҳнат ва технология интизоми мустаҳкамланди, аҳиллик ва ўзаро ёрдам ўсди. Бу эса ўз натижаларини берди. Бу йил биз дон етиштириш планини 170 процент бажаришни мўлжалламоқдамиз. Мен ўзимнинг «Кировец» тракторимда ҳозиргача 16 минг эталон гектар, беш йиллик планда белгиланганига нисбатан уч минг гектар кўп ер ҳайдадим.

Ҳар биримиз меҳнат унумдорлигини ошириш, тежамкорлик, сифат ҳақида қайғурмоқдамиз. Мен шу беш йиллик мобайнида олти ярим минг килограммдан кўпроқ ёнилғи-мойлаш материални ва ремонт ишларида қарийб минг сўм пулни тежадим.

М. С. Горбачев: Жуда соз.

К. Б. Доненбаева: Михаил Сергеевич, бундан ҳам кўпроқ иш қилиш мумкин.

М. С. Горбачев: Битта тракторда шунча иш қилиндими?

К. Б. Доненбаева: Ҳа, Михаил Сергеевич. Ҳар бир тракторчининг, комбайнчининг, шофёрнинг резервлари бор. Чўлқувар механизаторлар меҳнат унумдорлигини икки баравар ошириб, энг илғор марраларга чиқишлари мумкин ва бунга тайёрдирлар. Лекин, афсуски, ҳамма нарса ҳам бизга боғлиқ эмас. Қўриқ ғаллакорлари конструкторлардан янада қудратли ва мустаҳкам техникани — тракторлар, комбайнлар, тиркаладиган инвентарь кутади.

Мен беш йил муқаддам ғалла ўрим-йиғимида иш унуми одатдаги ўроқ машиналарга қараганда уч баравар юқори бўлган «Целина» ўроқ агрегатини синаб кўрган эдим. Бу — яхши машина. Бироқ вақт ўтиб бормоқда, қўриқ учун ғоят зарур бўлган ана шу агрегат ҳали ҳам ишлаб чиқарилмаяпти. Техника янгиликлари ҳам тармоғимизга суст жорий этилмоқда.

Қудратли техникадан ҳали ҳам тўла қувват билан фойдаланилмаяпти, «Кировец» трактори зарур қуроллар, айниқса, кенг қамраб оладиган қуроллар тўплами билан ҳозиргача тўлиқ таъминлангани йўқ. Совхоз усталари ҳисобдан чиқариб ташланган ўзиюрар комбайнлар негизида 20 йилдан буён пневмоподборщиклар ясамоқдалар, ана шундай машинани саноат йўли билан тайёрлаш ҳозиргача йўлга қўйилмаган. Кенг қамровли пичан ўриш агрегатлари, серунум погрузчиклар, кўп юк ортиладиган транспорт воситалари ҳали ҳам кўплаб ишлаб чиқарилмаяпти.

Биз стахановчасига ишлашга интиляпмиз ва янги техникани ишлаб чиқариш қайси министр ва конструкторга боғлиқ бўлса, биз уларни шу масалаларни оперативроқ ҳал қилишга даъват этамиз.

М. С. Горбачев: Демак, сиз уларни стахановчилик ҳаракатига қўшилишга даъват этаяпсиз-да?

К. Б. Доненбаева: Ҳа, улар ҳам стахановчасига ишлашлари керак. (залда жонланиш).

М. С. Горбачев: Тўғри.

К. Б. Доненбаева: Бизнинг фаровонлигимиз, бутун совет халқининг муваффақияти зарбдор ишимизга, умумий ишимизга, баландпарвозлик қиляпти, деб ўйламанг-у, тил эмас, қўллар қадоқ бўлгунча ҳормай-толмай ишлашимизга боғлиқ. Токи, жонажон кўпмиллатли социалистик Ватанимиз кун сайин бой ва кучлироқ бўлиб бораверсин.

Мен тўрт боланинг онасиман. Партиямиз ва совет давлатимизнинг тинчликсевар ташқи сиёсатини чин қалбимдан қўллаб-қувватлайман. Биз мамлакатни жадал ривожлантириш юзасидан партия белгилаб берган режаларни амалга ошириш учун кучимизни аямаймиз, КПСС XXVII съездини янги зафарлар билан кутиб оламиз, деб Қозоғистон меҳнаткашлари номидан ишонтираман.

В. И. Ленин номидаги Магнитогорск металлургия комбинати домна печининг газчиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

В. Д. НАУМКИН нутқи

Мен Магниткада яшайман ва ишлайман. Горновой бўлиб ишлай бошлаганимда заводдаги дастлабки стахановчилардан бири, домна печининг машҳур мастери, менинг устозим ва мураббийим Алексей Леонтьевич Шатилин бундай деган эди: «Василий, мен биладиган нарсаларни ҳаммасини ўрганиб ол, лекин шу билан кифояланиб қолма». Ҳозир мен бу сўзларни ўз шогирдларимга айтяпман. Бунда ҳам қонуният бор: бизда дастлабки бинокорларнинг жанговар руҳи ҳамиша сақланиб қолмоқда. Бу — Стахановдан, ҳамма йиллардаги стахановчилардан бошланган.

Михаил Сергеевич, Сиз бугун яна инсоний омилга эътибор бериб жуда тўғри иш қилдингиз. Бу — ҳақиқатан ҳам моддий ресурсларни талаб қилмайдиган энг катта резервимиздир.

Шундай бир мисол келтириб ўтаман: шу йил қишда домначилар оғир аҳволда қолишди — юз минг тоннага яқин чўян кам етказиб берилди. Ана шундай оғир пайтда коммунистлар, ишлаб чиқариш илғорлари зарбдор иш намунасини кўрсатдилар. Биз планни камайтиришни илтимос қилмадик, балки жанговар мусобақани ташкил этдик. Олдин стахановча сменалар, сўнгра стахановча суткалар, ўн кунликлар эълон қилдик. Азалий анъанага мувофиқ бизда ғолиб чиққан коллектив шарафига домна печининг энг баланд жойига қизил байроқ тикилади. Стахановчилик ҳаракатининг юбилейи шарафига 50 кунлик вахта ниҳоясига етганда, 30 август кунида ҳам Магниткадаги 10 та домнанинг ҳаммасида қизил байроқлар ҳилпиради. Цех қарздан бутунлай қутулиб, бугун бир маромда ишламоқда.

Комбинатда технология ускуналарининг учдан икки қисми чорак асрдан буён ишлатиляпти, кўпгина механизмлар жисмоний ва маънавий эскириб қолди, деган гапларни тез-тез ўқиш ва эшитиш мумкин. Баъзи кишилар ўзларининг хатоларини ва ташкилий ишлардаги камчиликларини техникага ағдармоқчи бўладилар.

М. С. Горбачев: Ишга шундай ёндашадиганлар ҳам бор. Владимир Михайлович Яригин эса 33 йилдан буён

(Давоми учинчи бетда).

* Нутқлар қисқартирилган стенограммага мувофиқ эълон қилинмоқда.

СОЦИАЛИСТИК АНЪАНАЛАР ЭСТАФЕТАСИ

(Боши иккинчи бетда).

битта станокда ишлаяпти, бу станокнинг баъзи жойларини такомиллаштириб аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

В. Д. Наумкин: Янги техника керак, албатта. Аммо ҳозирча янгиси йўқ экан, эски техникадан тўла фойдаланиш лозим.

М. С. Горбачев: Тўғри. Бунинг устига янги техника дарҳол пайдо бўлмайди, бунинг учун вақт керак. Шундай экан, биз янги техникани кутиб жойимизда қимирламай тураверишимиз керакми? Белгиланган планларни бажариш керак-ку, ахир.

В. Д. Наумкин: Шахсий мусобақа меҳнат унумдорлигини оширишнинг қудратли омилидир. Партия XXVI съезди ишлаб турган кунларда мен грузин пўлат эритувчиси Ушанги Иваниашвили билан танишдим. Мен домначи, у пўлат эритувчи бўлса ҳам мусобақалашиш ҳақида шартнома туздик. Бир-биримизга мунтазам ахборот бериб турдик, бир-биримизнинг ҳузуримизга бордик. Меҳнат беллашуви ҳар икки коллективнинг кўрсаткичларини яхшилашга ёрдам берди. Дўстимнинг тезроқ соғайиб ишга қайтишини тилайман.

М. С. Горбачев: Бу ўринда соф ишлаб чиқариш ишлардан ташқари мамлакатдаги турли республикалар ишчиларининг дўстлиги муҳити ҳам муҳимдир. Ахир, мамлакатимизда нақадар хилма-хил халқлар яшайди. Бундай муносабатларни, бундай қардошлик ва дўстлик муҳитини ҳар томонлама ривожлантириш ва мустаҳкамлаш керак.

В. Д. Наумкин: Комбинатимизда янги беш йилликда техника билан тубдан қайта қуроллантириш асосида ишлаб чиқаришни интенсивлашнинг комплекс программаси ишлаб чиқилган. Ишлаб чиқаришнинг мартен усули конвертор усули билан алмаштирилади, қудратли 2000 стани корпуси қад кўтарди.

Ишлаб чиқаришни интенсивлаш ишчилар, инженерлар, олимларнинг актив ижодий иштирокини талаб қилади. Тараққиёт у ҳақда гапиришни ёқтирадиган жойда эмас, балки амалий ишни чинакам ташкил этишни биладиган жойда, партия ташкилоти, ҳар бир коммунист унга амалий иш билан ёрдамлашадиган жойда бошланади. Биз цехда қулай новаторлик муҳитини вужудга келтирдик, лекин ҳали узил-кесил тартиб ўрнатганимиз йўқ, камроқ меҳнат қилиб, кўпроқ талаб қиладиган айрим ҳаваскорлар бор.

Бунга мутлақо йўл қўйиб бўлмайди. Аммо бизда бригада активлари кўпайди; меҳнат ва технология интизоми мустаҳкамланмоқда, ношудларга нисбатан талабчанлик анча ошди. Коллектив интизом бузишларни кечирмайди. Яна бир нарса тўғрисида гапирмоқчиман. Баъзи бир ёшлар ишга бир томонлама баҳо бериб, енгил иш бор, оғир иш бор, фойдали ва фойдасиз иш бор дейишади. Зарбдор иш қандай эканлигини тушунишмайди. Нормадагидан кўпроқ иш бажаришга интиладиган кишиларга баъзан ёмон кўз билан қарашади, шахсий ғаразгўйлик қилишяпти, дейишади. Ҳар бир кишининг умумий ишга қўшаётган ҳиссасини пухта ҳисобга олиб, бундай муносабатга чек қўйиш керак, деб ўйлайман. Бизда коллектив ҳар куни кишиларнинг ишига шундай баҳо бермоқда.

Баъзан ёшлар орасида металлург касбининг обрўси тушиб кетяпти, тегишли пропагандани кучайтириш керак, деган гаплар эшитилиб қолади. Кўпинча ҳатто ветеранлар ҳам газета сўзи, зангори экран кучига умид қилишади. Оммавий ахборот воситаларининг мадади муҳим, лекин менимча, шахсий намунанинг кучи— фарзандларнинг касб танлашида оталарнинг роли асоссиз равишда камситилмоқда. Менинг уч ўғлим бор, учаласи ҳам металлург бўлиб етишди, ўз тақдирини комбинат билан боғлади. Невараларим катта бўляпти, улар ҳам заводга борадиган йўлни ҳозирдан билишади.

Ураллик металлург Магнитка— биринчи Бутуниттифоқ зарбдор қурилиш ўлкаси эканлигини эслатиб, қуйидагиларни таъкидлади: агар комсомол кислород-конвертор цехи қурилишини ҳам оталиғига олса, тўғри бўлади. Чинакам келажак цехи, XXI аср цехи қад кўтариши учун СССР Қора металлургия министрлиги, СССР Оғир индустрия корхоналари қурилиши министрлиги, бошқа министрликлар ҳам бу қурилишга кўпроқ эътибор беришлари талаб қилинади, албатта.

Тюмень область «Нижневартовскнефтегаз» бирлашмаси Нижневартовск 2-пармалаш ишлари бошқармасининг пармалаш мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

А. Д. ШАКШИН нутқи

Мен Тюмень ва Томск областлари партия-хўжалик активларининг йиғилишида қатнашдим. Бу — чинакамига сафарбар этувчи кенгаш бўлди. Бу кенгаш мамлакат экономикасида Ғарбий Сибирь комплексининг аҳамиятини чуқурроқ тушуниб олишимизга ёрдам берди. Унинг иш мароми бутун халқ хўжалигининг муваффақиятларини кўп жиҳатдан белгилаб беради.

Афсуски, кейинги йилларда бу маром бирмунча пасая бошлади, Тюмень нефтчилари мамлакатдан анчагина қарздор бўлиб қолдилар. Бугун ҳаммамиз — нефтчилар, қурувчилар, энергетиклар, транспортчилар, машинасозлар янги иш методи сари қатъий бурилиш қилишимиз керак. Ҳозирнинг ўзидаёқ шундай қайта қуриш бошланди. Ҳар бир коллектив ҳозир ўз имкониятларини қайта кўриб чиқмоқда. Бизга зарур бўлган сифат жиҳатидан сакрашни таъминлаш учун ишга стахановчасига ёндашиш лозим. Тюмень диёрида эса билимдон, тажрибали, малакали кадрлар кўп. Шимолий конларни ўзлаштиришнинг бутун тарихи шундан далолат беради. Лоақал бизнинг коллективни олайлик. Мен 30 йилдан ортиқ вақтдан бери раҳбарлик қилаётган бригада бутун состави билан Бошқирдистондан Тюменга келган. Кўп кишилар ҳозир ҳам шу ерда ишламоқда. Биз планни йил сайин бажариб келганмиз, беш йилликларни доимо барвақт туғаллаганмиз.

М. С. Горбачев: Ойига қанчадан пармалаяпсиз?

А. Д. Шакшин: Саккиз-ўн бир минг метрдан.

М. С. Горбачев: Умуман йилига 100 минг метр пармалар экансизда. Ўрта ҳисобда қанчадан пармалайдилар?

А. Д. Шакшин: Ўрта ҳисобда 50, ҳар беш бригададан бири 30 минг метрдан пармалайди.

М. С. Горбачев: Буни қаранг, агар ҳар беш бригаданинг биттаси ҳатто ўртача даражага етганда ҳам қандай резервлар бор!

А. Д. Шакшин: Бизнинг вазифамиз — олий кўрсаткичлар барча коллективлар учун норма бўлиб қолишидан иборат. Гарчи биз иш вақтидан дуруст фойдаланаётган бўлсакда, бу соҳада ҳам қўшимча имкониятлар бор. Ҳар бир кон-қудуқдан иккинчисига кўчиш пайтида 5—6 кун вақт кетади, шундан икки-уч куни лойсимон қоришма тайёрлаш ва ускуналарни ишга тушириш билан ўтади. Геофизика текширишлари ўтказилиб, қия кон-қудуқларнинг траекториясини белгилашда, айниқса, кўп вақт зое ўтмоқда. Мана шу ишларнинг ҳаммасини пармалаш билан айни бир вақтда қилиш мумкин бўлур эди. Қувурлар ва долоталардаги завод бракини тугатишга кетадиган иш вақтини айтмайсизми?

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси Ғарбий Сибирдаги нефть ва газ саноатини комплекс ривожлантириш тўғрисида қарор қабул қилди. 130 миллион метр тоғ жинсларини пармалаш лозим. Таққослаш учун шуни айтиш кифояки, Тюменнинг нефть конларида 21 йил мобайнида 107 миллион метр кон-қудуқ пармаланди. Бунча ҳажмдаги ишни бригадалар сонини шунчаки кўпайтириш билангина уддалаб бўлмайди. Мамлакатда бунча мутахассиснинг ўзини ҳам топиш амри маҳол. Агар оммавий равишда зарбдор меҳнат юқори сифатли материалларни етказиб бериш билан, пармалаш ускуналарининг қувватини ошириш билан мустаҳкамланадиган бўлса, бу ишни уддалаш мумкин. Жамики техника ва технология масалалари, ташкилий масалалар комплекс ҳал қилиниши керак.

Бошқача қилиб айтганда, биз барча соҳаларда қайта қуролланишимиз керак. Аввало ўртача ишловчиларнинг ва қолоқларнинг психологиясини ўзгартириш лозим. Эндиликда бир вақтлар Валентина Ивановна Гаганова қилганидек, «Нижневартовскнефтегаз» бирлашмасининг илғор бригадаларидаги салкам 40 киши қолоқ бригадаларга ўтиб ишлай бошлади.

Шу билан бирга биз меҳнат унумдорлигини нақадар оширмайлик, ишлаб чиқариш ҳажмини нақадар ўстирмайлик, Ғарбий Сибирь нефть-газ комплексини янада ривожлантириш учун бу ерга қўшимча меҳнат ресурсларини жалб этиш керак бўлади. Бунинг учун уй-жой қурилишини жадал суръатлар билан ривожлантириш зарур. Қилинган ишларга қарамай, Тюмень областида бу проблема кун тартибидан ҳали олингани йўқ. Мактаблар, болалар боғчалари, ошхоналар, клублар, кинотеатрлар етишмаяпти. Михаил Сергеевич, Сиз Тюменда бўлган вақтингизда шу муҳим проблемаларга зўр эътиборни қаратганингиз учун Сиздан жуда миннатдормиз.

М. С. Горбачев: Энди мана шу ишларнинг ҳаммаси қилиниши керак. Биз ҳамма амалий таклифларни Сиёсий бюрода муҳокама қилиб, ким нима қилиши кераклигини белгилаб қўйдик. Энди қарорларнинг бажарилишини назорат қилиб турамиз.

А. Д. Шакшин: Биз ҳамма мулоҳазаларни эътиборга олдик.

М. С. Горбачев: Сизнинг ўлкангиздаги кишилар саводли, омилкор, ташаббускор, очиқ кўнгил, забардаст кишилар. Шундай кишиларга кўмаклашмай бўладими, ахир?

А. Д. Шакшин: Ҳамма қийинчиликларга қарамай, Тюмень нефтчилари қўйилган вазифаларни уддалайдилар, деб ўйлайман.

М. С. Горбачев: Биз ҳам шундай деб умид қиламиз. Сизлар жуда яхши ишлай оласизлар.

А. Д. Шакшин: Михаил Сергеевич, биз қарздор бўлиб қолмаймиз.

Бутуниттифоқ «Союзметаллургпром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош пўлат эритувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

М. М. ПРИВАЛОВ нутқи

Биринчи беш йилликнинг қатнашчисиман. Ўз йўлимни Кузнецк металлургия комбинатида пўлат қуювчининг дастёри сифатида биринчи печь ишга туширилишидан бошлаганман. Киши босиб ўтилган йўлга қайрилиб қарар экан, стахановчилик ҳаракати бунёдга келган пайтда мамлакатда пўлат ишлаб чиқариш 12,6 миллион тоннани ташкил этган бўлса, бугунги кунда 150 миллион тонналик маррага чиқиб олинди. Ўн иккинчи беш йилликда пўлатни 160 миллион тонна ва ундан кўпроққа етказамиз.

Стахановчилик ҳаракати — умумхалқ ҳаракатидир. Алексей Стаханов почининг дараги бизнинг Кузнецкда дарҳол ёйилганлиги эсимда. Шунда ҳамма: рекордлардан нормаларга ўтиш, юксак кўрсаткичларга эришиш, янги техникани эгаллаш керак, деган фикрда бўлганди. Пўлатни тезкор қуйиш, мартен печларининг имкониятларидан мумкин қадар тўлароқ фойдаланиш борасидаги ҳаракатимиз шундай бошланганди.

Бугунги кунда бизнинг металлургияда ҳам жуда катта резервлар бор. Бартараф этиш лозим бўлган қийинчиликларни ҳам биламиз. КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленумидан кейин ўтган тармоқ кенгашида бизнинг энг муҳим вазифаларимиз аниқ-равшан белгилаб берилди. Металлурглар ҳозир ўзларига жуда кўп нарсалар, аслида бутун халқ хўжалигининг муваффақияти боғлиқ эканлигини яхши биладилар.

М. С. Горбачев: Аввало машинасозлигимизни реконструкция қилишимиз керак, бусиз фан-техника тараққиётини жадаллаштириш мумкин эмас.

М. М. Привалов: Мутлақо тўғри.

Бугун битта зарур масалага эътиборни қаратишни хоҳлардим. Қора металлургияда ярим асрдан кўпроқ ишладим. 17 йил мастер бўлдим ва бунинг нима эканлигини ўз бошимдан кечирдим. Ишчи учун мастер — отахондир. Бригаданинг, участканинг муваффақияти шу мастерга боғлиқ. Ҳақиқий мастер ишчи қандай ишлаётганинигина эмас, шу билан бирга у қандай яшаётганини ҳам ҳамиша билиб туради. Илгариги вақтларда мастер обрў-эътиборли киши бўларди, бу обрў ҳам маънавий, ҳам моддий жиҳатдан мустаҳкамланарди. Бугунги кунда мастер ҳақида кўп гапирамиз-у, лекин булар гаплигича қолиб кетмоқда. Бунга аллақачон барҳам берилиши керак. Меҳнат ва иш ҳақи комитети ҳал қилиши даркор.

М. С. Горбачев: Бу ҳақда кўп учрашувларда гап бўлди. Харьковдаги заводдан бир директор айтиб бердики, қуюв цехининг иши пачава бўлган ва бунинг натижасида бутун каттакон завод қийин аҳволга тушиб қолган. Ўшанда директор таваккал қилиб ўз қўлида бўлган иш ҳақи фондига қараб мастерлар сонини камайтирган, лекин уларнинг маошларини меҳнатларига яраша қилиб белгилаган. Ҳозир бўлса ҳамма мана шундай ишлаши керак, деб ўша цехни ибрат қилиб келтираман. Чунки яхши кишиларни қизиқтира олиш, энг яхшиларни танлаб ишга қўйиш мумкин бўлган.

М. М. Привалов: Ниҳоятда, тўғри. Иш ҳақи муносиб, рағбатлантириш ҳам, ҳурмат-эҳтиром ҳам жойида бўлса, яхши кишилар кўпайиб кетаверади. Партия Марказий Комитетидаги учрашув ҳаммамизга янада кўпроқ куч-қувват бағишлайди, деб ҳисоблайман. Орттирган тажрибаларимизни ёшларга ўргатяпмиз. Ёшларимиз — олтин ёшлардир. Ёмон ишчи ёки ёмон ёшлар бўлмаслигини, фақат коллективдаги ишга кўпинча муносиб баҳо бера олмайдиган, коллективни сафарбар этолмайдиган ва уюштира олмайдиган раҳбарлар борлигини ўз тажрибаларимдан биламан.

Учрашувимизнинг барча қатнашчиларига икки миллион нафардан кўп металлурглар коллективи номидан ишда муваффақиятлар тилашни, биз, меҳнат ветеранларига диққат-эътибор билан қараганлиги учун партия Марказий Комитетига миннатдорчилик билдиришни хоҳлайман.

СССР Госстройи қурилишдаги меҳнат Бутуниттифоқ илмий-тадқиқот ва лойиҳа институтининг бош технологи, собиқ стахановчи-ғишт терувчи

Ф. И. МАЛЬЦЕВ нутқи

Яқиндагина биз стахановчилик ҳаракатининг юбилейини нишонладик. Марказий Комитетдаги учрашув давлатимиз тарихидаги шу муҳим босқич билан боғланганлиги диққатга сазовордир.

Ажойиб халқ ташаббусининг манбалари ва аҳамияти ҳақида гапирганда, баъзан унинг чуқур моҳиятини эътибордан четда қолдирадилар. Бу ташаббуснинг моҳияти қора терга тушиб, эрта тонгдан то қоронғи тунгача ишлашдан иборат эмас, балки кичик механизация воситаларини кенг қўлланиш, техникани такомиллаштириш ва ҳар бир иш жойидаги меҳнатни оқилона илмий ташкил этиш ҳисобига ўз меҳнатини интенсивлашдан иборат.

Ўттизинчи йилларда мен бошчилик қилган комплекс бригада ғишт теришнинг мен таклиф қилган янги усулини, янги асбоблар, мосламаларни ишга солиб, нормани икки-уч баравар ошириб бажарар эди. Ўн икки кун ичида биз тўрт қаватли мактаб биносини тиклаганмиз, бу— нормада белгиланганидан икки— уч баравар тез эди. Биз партиянинг XVIII съезди шарафига ҳар бир ғишт терувчи ҳисобига 18 кубометр ғишт теришга эришишга сўз бериб, ўз ваъдамизнинг устидан чиққан эдик.

М. С. Горбачев: Шу пайтгача ҳам қурувчилар бу рекордга оммавий тарзда етганлари йўқ.

Ф. И. Мальцев: Афсуски, қурилиш ишларининг бошқа соҳаларида ҳам етганлари йўқ. Нега? Бунинг жавоби битта: ҳамма нарса ишнинг ташкил этилишига боғлиқ. Агар ишчининг қўлига ишлаш учун зарур нарсанинг ҳаммаси бериб қўйилса, нормани бажарибгина қолмай, у тоғни ағдариб ташлаши мумкин. Кўпгина илғорларимизнинг намунаси — бунинг ёрқин тасдиғидир.

Ҳар ҳолда мен; ишлаш учун зарур нарсаларнинг ҳаммаси билан таъминланса, деб тасодифан таъкидлаганим йўқ. Қурувчиларга келганда, гап асбоб-ускуналар комплекти, кичик механизация воситалари, иш жойини оқилона ташкил этиш, материалларни бутун смена давомида узлуксиз етказиб бериш ҳақида бормоқда. Хўш, амалда кўпинча биз қандай манзарага дуч келамиз? Бир ўйлаб кўринг. Қурувчиларнинг электрлаштирилган асбоб билан таъминланиши нормадан ўн ҳисса кам. Қурилишда зарур асбоб-ускуналар, кичик механизация воситалари билан таъминлаш соҳасида рўй берган аҳволга мутлақо йўл қўйиб бўлмайди. Ҳатто оддий арра, андава ҳам баъзан етишмайди. Ёки чўткани олайлик. Ниҳоят, Енгил саноат министрлигида замонавий талабларга мос келадиган маҳсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилгунча биз қанча жанг қилишимизга тўғри келди.

Тўғри, қурилишларга кўпгина кучли машиналар юборилмоқда, умуман қурилиш ишларининг механизмлар ва энергия билан таъминланиши анча ошди, биз ёшлик чоғимизда стахановчилик ҳаракатига қўшилган пайтга нисбатан қурилишларда, айниқса, кўп ўзгаришлар рўй берди, бироқ, бу масалада бирталай камчилик ва нуқсонларимиз борлигини очиқ-ойдин тан олиш керак.

М. С. Горбачев: Бу соҳада тармоқ фани нималар қиляпти? Сиз ҳозир тармоқ фани билан алоқадорсиз-ку.

Ф. И. Мальцев: Мен собиқ ғишт терувчи, сўнгра эса бригадир сифатида, аввало кичик механизация воситалари етарли ривожланмаганини заиф бўғин, деб ҳисоблайман. Ўзим ишлаб турган институтда айни шу соҳадаги аҳволни тузатишга асосий эътибор беряпман. Михаил Сергеевич, умуман олганда, бу ердаги учрашувда ўртоқлар айтган гапларни ўз-ўзини танқид нуқтаи назаридан қўллаб-қувватлайман: дарҳақиқат, фан ҳали ишлаб чиқаришдан, айниқса, қурилишдан анча қарздор бўлиб турибди.

М. С. Горбачев: Бунинг сабаби шуки, фан давлат бюджети ҳисобига яшамоқда. Агар у ишлаб пул топганида эди... Бунинг йўли фақат битта-хўжалик ҳисобига ўтишдан иборат. Тармоқ фанини ишлаб чиқаришга дадилроқ боғлаб қўйиш керак.

Ф. И. Мальцев: Михаил Сергеевич, тармоқ фанига баъзан энг қобилиятли кишилар келмаётганлиги, баъзиларга асло иш манфаатлари эмас, балки аввало илмий даража муҳимлиги сир эмас. Дарҳақиқат, ҳар бир тармоқ илмий тадқиқот институти ҳаётининг ўзи унинг ишлаб чиқариш манфаатлари йўлидаги иши самарадорлиги билан бевосита боғлиқ қилиб қўйилиши керак.

Биз, қурувчилар, ўз вазифаларимизни тушуниб турибмиз, партия белгилаган режаларни бажариш учун виждонан ишлаймиз.

Меҳнат ветерани, Черкасси областидаги Коминтерн номли колхознинг собиқ звено бошлиғи

М. С. ДЕМЧЕНКО нутқи

Мен қулоқ солиб ўтирибман. Ҳамма шахталар, заводлар, сувоқ тўғрисида гапиряпти... Ўзлари эса қанд ва пирожнийни маза қилиб туширишади. Булар эса қанд лавлагидан олинади... Бизда 1934 йили колхоз йиғини бўлиб ўтган эди. Мендан каттароқ ва тажрибалироқ аёллар сўзга чиқиб, ҳар гектар ердан кўп деганда 150 центнердан қанд лавлаги етиштириш тўғрисида мажбурият олишганди. Дугонам билан ҳаяжонланиб ўтирибмиз. Биз ҳам социалистик мусобақага қўшилмоқчимиз-у, лекин зиммамизга қанча мажбурият олсак экан, деймиз, Шунда менинг навбатим келиб қолди. Ўрнимдан турдим-у, қандай қилиб 300 центнер, деб юборганимни ўзим ҳам билмайман. Баланд дорга осилдингу, деб мени кулги қилишди! Мен эса қизларга қийин бўлади, аммо сўзимизнинг устидан чиқмасак, ундан ҳам оғир бўлади, дедим. Колхозчилар ва комсомол олдида шарманда бўламиз. Ҳақиқатан ҳам жуда оғир бўлди. Заводда ишласанг ҳамма нарса ўзингга боғлиқ. Ўзингни қандай тутсанг, ишинг ҳам шундай бўлади. Бизда эса лавлагига қалбингнинг бутун қўрини сарфлайсану, гоҳ қурғоқчилик бўлади, гоҳ қурт босиб кетади... — Қарабсизки, бутун меҳнатингиз зое кетади. Шунга қарамай, ўша унутилмас ўттиз тўртинчи йилда биз 469 центнердан лавлаги етиштирдик. Бригада бўйича 406 центнердан, колхоз бўйича эса 370 центнердан ҳосил олинди.

Ўшанда биз қанча ҳосил етиштирганимизни бутун Совет Иттифоқи билди. Бу мамлакатдаги энг юқори ҳосил экан. Мен юзлаб хат олдим. Уларнинг баъзиларида қандай қилиб бунчалик ҳосил етиштирганимизни сўрашарди. Мария, худодан қўрқ. Худо сенинг жазоингни беради! — деб дўқ қилиб ёзилган хатлар ҳам бор эди.

Мени Москвага, зарбдор колхозчиларнинг Бутуниттифоқ съездига юбормоқчи бўлишди.

Қўлимдан келганча ясандим: этигимни мойладим, чит кофтамни кийиб, чит рўмолни ўрадим, пальтоимни эса ҳозир сут соғувчи молхонага ҳам кийиб бормайди. Менинг назаримда эса шунчалик ясанган эдимки, ундан ортиқчаси бўлмас... Слётда залга мен каби колхозчи аёллар тўпланишди. Ҳаммасининг орзу-умиди қандай қилиб бўлса ҳам колхозни мустаҳкамлаш, давлатимизни мустаҳкамлашдан иборат эди. Биз фақат шу ҳақда ўйлардик.

Москвадан қайтиб келганимдан сўнг 500 центнерлик ҳосил тўғрисида ўйлай бошладим — съездда менга ана шундай наказ беришган эди. Лавлаги етиштириш чақалоқни ўстириш каби оғир иш. Кузда лавлагини қазиб олдик. Гектаридан 529 центнер 70 килограммдан тушди. Ўшанда қандай қувонганимни кўрсангиз эди!

М. С. Горбачев: Ҳозир Украинада 500 центнердан қанд лавлаги етиштирилса, бошқа республикаларда лавлаги экмаса ҳам бўларди.

М. С. Демченко: Азиз Михаил Сергеевич! Сизнинг ичкиликбозлар, алкоголларга қарши кураш олиб бораётганлигингиз учун ҳамма хотин-қизлар номидан сизга таъзим қиламан. Бундай аҳволга ортиқча йўл қўйиб бўлмайди. Унга хотима бериш керак. Ичкиликбозлардан аёллар нақадар қийналишяпти, улардан болалар нақадар қийналишяпти! Сиз партиянинг ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши кураш тўғрисидаги қароридан кимдир норози бўляпти, кимдир хафа бўляпти, дедингиз, охир ўша ичкиликбозлар хафа бўлишяпти-да.

Бизни шу учрашувга таклиф этганлик учун, биз, ветеранларни унутмаганлик учун кўп раҳмат.

Яна бир нарсани айтмоқчиман. Ҳозир ҳамма нарсамиз етарли. Партия ва ҳукуматимиз колхозларни мустаҳкамлаш учун кўп иш қилди. Илгари қишлоқ Советимиз биноси поҳол билан ёпилган эди. Ёмғир ёғса, тиззагача лойга ботиб юрардик. Ҳозир эски қишлоқларни ким таний олади! Йўлларга асфальт ётқизилган, яхши мактаб қурилган, савдо маркази, ўлкашунослик музейи очилган, менинг уйимда ҳам беш юз центнерчилар музейи бор. Буларнинг ҳаммасини биз ўз меҳнатимиз билан оқлашимиз ва шунга муносиб иш тутишимиз керак.

* * *

Шундан кейин **М. С. Горбачев** якунловчи нутқ сўзлади. У бундай деди.

Азиз ўртоқлар! Бу ерда учрашиш ҳаммамизга ёқимли бўлди, деб ўйлайман. Сизлар стахановчилик ҳаракатининг бошланиш даврида қатнашганлигингиз, бу ҳаракатнинг актив давомчилари бўлганингиз учун ҳар бирингизнинг айтадиган гапингиз бор. Сизларнинг ўзингиз — Ватанимизнинг жонли тарихисиз.

Ўртоқлар, Сизлар ҳамма нарса пировард натижада инсонга боғлиқ эканини ўз меҳнат турмушингиз билан тасдиқлаб турибсизлар. Биз тарихан қисқа муддатда бошқа халқлар ва давлатлар учун юз йилларга тенг йўлни босиб ўтишимиз ва социалистик қурилишнинг жуда катта вазифаларини ҳал этишимиз лозим бўлган пайтда совет кишилари Коммунистик партия раҳбарлигида қудратли индустриал базани барпо этдилар, ишлаб чиқарувчи кучларни тез ривожлантирдилар ва шу туфайли империализм бизни нишонга олган фашистларнинг ҳарбий машинасини чилпарчин қилиб ташлай олдик.

Бу — барча совет кишилари фидокорона меҳнатининг натижаси бўлди, бу кекса авлодларнинг хизмати бўлди. Ўша пайтда новаторлик, стахановчилик ҳаракатининг байроғи бўлган кишиларга бугун бутун халқ номидан жуда катта раҳмат айтамиз.

Биз стахановчилик ҳаракатининг 50 йиллигини нишонлаётган кунларда шу умумхалқ ташаккури муносибдир, чунки ўша йилларнинг анъаналари мангу барҳаётдир. Мана, шу ерда мазкур залда ҳам ветеранлар ёшлар даврасида ўтиришибди, бу ёшлар ҳали ўз сўзини айтади, ўзининг шахсий намунаси билан бошқаларга ибрат бўлади.

Зарбдорлик, стахановчилик ҳаракати давом этмоқда. Халқ орасида — ишчилар синфи, деҳқонлар, зиёлилар орасида қўллаб-қувватланаётган бу ҳаракат доимо яшайверади. Бу ҳаракат ҳамиша янги кенг миқёсли вазифаларни ҳал этишда партиянинг таянчи бўлади. Шу боисдан ҳам Марказий Комитет шу 50 йил мобайнида меҳнат новаторлигида орттирилган жамики тажрибани сақлабгина қолмай, кўпайтириб бориш ҳақида ҳам ғамхўрлик қилмоқда.

Бизнинг олдимизда жуда катта вазифалар турибди. Мамлакат, илгари айтганимдек, социалистик қурилишнинг ҳамма ўтган йиллари мобайнида қилинганчалик ишни 15 йил мобайнида қилиши лозимлиги учун ҳам бу вазифалар улкандир. Бу вазифалар улуғворлигининг яна бир сабаби шуки, биз белгиланган режаларга бошқа усуллар билан, аввало, фан-техника ютуқларидан фойдаланиб эришмоғимиз лозим. Анча тез олға силжишни таъминлаш учун ҳамма имкониятларимиз бор. Бизнинг ривожланган фанимиз, юқори малакали ишчилар синфимиз ва деҳқонларимиз, зарур хом ашё ресурсларимиз бор. Хуллас, куч-қувватга эгамиз, халқимизнинг ватанпарварлик, меҳнатга ижодий муносабат туйғуси етарли.

Мана шуларнинг ҳаммасини моҳирона ишга солиш муҳимдир. Сернум меҳнат қилишни рағбатлантириш омилларидан фойдаланишда ҳамма нарсани пулга олиб бориб тақаш ярамайди, деб бу ерда тўғри гапирилди. Маънавий рағбатлантириш омили,- инсоннинг жамият олдидаги хизматлари эътироф этилиши ишчи учун, айниқса, илғор меҳнатчи ва новаторлар учун баъзан ундан ҳам муҳимроқдир.

Бизнинг ишимизни унда бутун халқ ва аввало, ишлаб чиқариш илғорлари актив иштирок этадиган тарзда авж олдириб юбориш кераклиги ушбу учрашувда яна бир бор тасдиқланди. Ифодали қилиб айтганда, улар — жамиятнинг гулидир. Улар зўр ғайрат-шижоатли, ватанпарварлик, масъулият туйғусига тўлиб-тошган кишилардир. Қонунларни, иқтисодий ва сиёсий қарорларни ишлаб чиқишда ҳамда қабул этишда улар иштирок этмасалар, ким иштирок этади, ахир. Юқоридан қуйигача давлатимизнинг ҳамма органларида уларнинг вакиллари қатнашишлари лозим. Уларнинг сўзи янграб туриши керак, чунки бу сўз — халқнинг тажрибасидир, бу тажрибанинг ўрнини ҳеч нима ололмайди.

Хуллас, биз ўз вазифамизни шундай тушунамиз: ташкилотчилик, сиёсий, хўжалик ишининг янги формалари орқали совет кишиси, унинг характери замиридаги жуда катта имкониятлар намоён этилсин.

Биз ишларимизда жамият турмушининг ҳамма соҳалари ҳақида кўпроқ ошкоралик бўлишига интиляпмиз. Одамлар яхшиликларни кўпайтириш, ёмонликларга қарши эса муросасиз кураш олиб бориш учун яхши ишларни ҳам, ёмон ишларни ҳам билишлари керак. Социализм шароитида айни шундай бўлиши лозим. Ҳашамдорликни, кўзбўямачиликни социалистик оиламиздан, социалистик жамиятимиздан чўғдек темир билан куйдириб ташлаш керак. Қисқаси, соғлом меҳнат, соғлом турмуш, соғлом муомала, соғлом психология — ўз табиатига кўра, социалистик турмуш тарзига хос бўлган ҳамма хислатлар бўлиши лозим.

Партия билан Совет давлатининг ташқи сиёсатига келганда шуни айтиш керакки, биз тинчликни сақлаб қолиш учун ҳамма ишларни қиляпмиз. Биз бу ишга ўз масъулиятмизни тўла англаб ёндашаётганимиздан ишончингиз комил бўлаверсин.

Ўртоқлар! Учрашувмиз яхши ўтди. Яхшилигининг сабаби шуки бу ерда Сизлар кўпгина фойдали, қимматли гапларни айтдингиз. Партия Марказий Комитети таклифларингизни эътибор билан ўрганиб, ўзининг амалий фаолиятида ҳисобга олади.

Сизларни юбилей билан яна бир бор табриклайман. Жуда катта меҳнатингиз учун, ишга садоқатингиз учун яна бир карра раҳмат. Ветеранлар яна кўп йиллар Ватан шон-шуҳрати йўлида ёшлар билан ишлай олишлари учун Сизларга яхши сиҳат-саломатлик тилайман. Режаларимизнинг рўёбга чиқиши учун ҳозир асосий масъулиятни зиммасига олган ёшларимизга ҳам жамики эзгуликларни тилайман. КПСС Марказий Комитетидан, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан оилаларингизга ва ишдаги ўртоқларингизга сиҳат-саломатлик, омон-эсонлик тилаб билдирган истакларимизни топширгайсизлар. (**Давомли қарсаклар**).

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисидаги шу йил 21 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун — мавсум бошидан буён тайёрланган пахта; учинчи устун — шу жумладан машинада терилган пахта.

БУХОРО ОБЛАСТИ

Ғиждувон	36,35	3,65
Шофиркон	32,40	1,40
Олот	28,27	0,63
Бухоро	27,94	0,84
Қоракўл	26,38	7,12
Свердлов	22,85	1,61
Вобкент	20,06	3,45
Пешку	19,83	0,06
Ромитан	18,55	6,03
Когон	16,61	0,67

ХОРАЗМ ОБЛАСТИ

Гурлан	36,97	5,91
Хонқа	35,90	14,76
Шовот	23,66	3,61
Хива	23,02	2,59
Хазорасп	22,88	0,95
Янгиариқ	22,41	7,23
Янгибозор	21,14	13,93
Қўшкўпир	20,00	5,51
Урганч	17,91	4,00
Боғот	17,83	1,93

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ

Ленинград	31,64	0,46
Охунбобоев	31,18	0,21
Бувайда	28,43	0,76
Қува	27,97	—
Бағдод	23,00	0,06
Тошлоқ	22,76	—
Ўзбекистон	22,13	1,09
Фрунзе	21,83	0,55
Ёзёвон	19,73	—
Риштон	19,13	0,60
Фарғона	17,10	—
Олтиариқ	15,77	0,14
Киров	13,83	0,04

АНДИЖОН ОБЛАСТИ

Ленин	30,24	0,32
Москва	30,21	—
Олтинкўл	28,20	—
Андижон	23,56	0,35
Избоскан	21,89	—
Балиқчи	21,06	—
Бўз	18,36	—
Марҳамат	17,11	—
Хўжаобод	13,91	—
Пахтаобод	11,25	—
Жалолқудуқ	9,36	—
Комсомолобод	8,88	1,80
Қўрғонтепа	3,12	—

НАМАНГАН ОБЛАСТИ

Чортоқ	28,25	—
Наманган	26,02	—
Уйчи	25,47	0,39
Тўрақўрғон	20,50	1,47
Янгиқўрғон	13,56	—
Поп	13,53	—
Чуст	11,75	0,09
Норин	10,99	1,57
Учқўрғон	8,38	0,82
Задарё	5,35	—
Косонсой	1,75	—

НАВОИЙ ОБЛАСТИ

Қизилтепа	23,54	0,06
Хатирчи	12,25	0,82
Навоий	10,36	1,93
Навбаҳор	9,55	—

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ

Олтинсой	21,97	7,14
Сариосиё	20,50	4,80
Термиз	20,38	0,38
Шўрчи	19,71	4,18
Денов	18,51	4,76
Қумқўрғон	15,94	5,67
Ангор	15,72	—
Бойсун	14,27	21,91
Жарқўрғон	14,03	0,48
Шеробод	5,04	2,38
Ленин йўли	4,61	1,80
Гагарин	2,68	0,89

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР

Амударё	23,54	16,76
Элликқалъа	13,93	1,26
Беруний	13,64	1,61
Тўрткўл	12,49	2,70
Шуманай	9,15	7,36
Кегайли	6,77	3,82
Хўжайли	5,48	1,26
Чимбой	5,38	1,85
Ленинобод	5,00	3,59
Қўнғирот	4,36	2,62
Қораўзак	1,55	—

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ

Пахтачи	19,00	7,97
Иштихон	15,20	3,79
Каттақўрғон	13,11	1,59
Пастдарғом	12,08	0,03
Нарпай	11,25	1,50
Оқдарё	9,29	1,79
Пайариқ	5,81	0,45
Большевик	5,80	0,16
Жомбой	2,66	0,28

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ

Ғузор	13,75	3,43
Китоб	13,00	1,44
Яккабоғ	12,12	1,88
Чироқчи	11,36	1,10
Шаҳрисабз	9,60	0,02
Қамаши	9,40	0,96
Қарши	6,83	0,46
Косон	6,69	1,63
Муборак	6,34	5,35
Баҳористон	5,93	5,71
Ульянов	5,48	0,39
Нишон	5,17	3,98
Усмон Юсупов	2,36	0,01

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ

Чиноз	14,31	3,65
Янгийўл	8,92	0,65
Бекобод	8,01	—
Бўка	5,36	1,20
Оққўрғон	4,96	1,24
Пискент	4,00	0,01
Ўрта Чирчиқ	1,83	—
Ғалаба	1,41	0,78
Коммунистик	1,36	—

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ

Ворошилов	1,78	—
Сирдарё	1,68	—
Ховос	1,64	—
Комсомол	0,78	—
Боёвут	0,63	—
Гулистон	0,44	—
Меҳнатобод	0,34	—
Оқолтин	0,08	—

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ

Зомин	2,84	—
Жиззах	2,13	—
Зарбдор	0,63	—
Дўстлик	0,44	—
Пахтакор	0,42	—
Арнасой	0,35	—
Мирзачўл	0,33	—
Октябрь	0,28	—

РАСМИЙ АХБОРОТ

САВДО ВА УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШНИНГ МОДДИЙ-ТЕХНИКА БАЗАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «1986—1990 йилларда ва 2000-йилгача бўлган даврда савдо ва умумий овқатланишнинг моддий-техника базасини янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилди.

Қарорда фан-техника тараққиёти ютуқларини бутун чоралар билан жорий этиш асосида савдо ва умумий овқатланишнинг моддий-техника базасини янада ривожлантиришни таъминлаш белгиланган. Бунда асосий эътиборни юксак даражада механизациялаштирилган ва автоматлаштирилган катта-катта омборлар ҳамда музхоналарни барпо этишга, замонавий универсамлар, универмаглар ва ихтисослаштирилган магазинлар тармоғини кенгайтиришга, таом тайёрлашнинг индустриал методларини кенг жорий этишга, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини ва хизмат кўрсатиш маданиятини оширишга, аҳолининг ишлаш, ўқиш ва дам олиш жойларида уларни умумий овқатланиш корхоналарининг хизматлари билан тўлиқроқ таъминлашга қаратиш кўзда тутилади.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ва халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, СССР Савдо министрлиги, Центросоюз, шунингдек савдо шахобчаларига эга бўлган бошқа министрликлар ва идоралар 1986—1990 йилларда иттифоқдош ҳамда автоном республикалар, ўлкалар, областларда ва айрим катта шаҳарларда давлат ҳамда кооператив савдосини рационализация қилишнинг комплекс территориал тармоқлараро программаларини ишлаб чиқиб, амалга оширишлари шарт.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, министрликлар ва идораларга 1986—1990 йилларда маҳсулот тақсимланадиган музхоналарни, умумтовар омборларини, магазинларни, ишлаб чиқариш корхоналарида, ўқув юртларида умумий овқатланиш корхоналарини, шунингдек ҳамма учун мўлжалланган умумий овқатланиш корхоналарини масаликлар, кулинария ва кондитерлик маҳсулотлари сотиладиган магазинлар ва бўлимларни ишга тушириш юзасидан топшириқлар белгиланди.

СССР министрликлари ва идоралари ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари илгари вино-арақ маҳсулотлари билан савдо қилган чакана савдо ва умумий овқатланиш корхоналарини шарбатлар, алкоголсиз ичимликлар, музқаймоқ, мева, узум, резавор мева, сабзавот ва мева маҳсулотлари сотишга ўтказиш юзасидан зарур чора-тадбирларни кўришлари лозим. Ҳамма жойда тез хизмат кўрсатиладиган кафе, емакхона, пирожкихона, чебурекхона, чучварахона, чойхона, бутербродхона ва бошқа умумий овқатланиш корхоналарининг кенг кўламда ривожлантирилиши таъминлансин.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, Центросоюз, СССР Савдо министрлиги, СССР Госснаби ёғоч-тахта ва бинокорлик материаллари билан савдо қиладиган магазинлар (базалар) тармоғини ривожлантиришни жадаллаштиришлари, ана шу корхоналарда харидорларга юксак сифатли хизмат кўрсатишни, ҳар хил турдаги молларнинг доимо бўлишини, шу моллар аҳолининг буюртмалари бўйича етказиб берилишини таъминлашлари шарт.

Транспортда пассажирларга хизмат кўрсатишни яхшилаш мақсадида 1986—1990 йилларда темир йўл, денгиз, дарё ва автомобиль вокзалларида, аэропортларда ва автомобиль йўлларида умумий овқатланиш ҳамда чакана савдо корхоналари қуриш ва уларнинг тармоғини кенгайтириш, шунингдек вагон-ресторанларни кўпайтириш тадбирларини ишлаб чиқиб, амалга ошириш кўзда тутилмоқда.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига колхоз савдосининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ҳамда колхоз бозорлари ва бозор павильонларини ишга тушириш борасидаги тадбирларни амалга ошириш таклиф қилинди.

СССР Енгил ва озиқ-овқат саноати машинасозлиги министрлигига, Савдо министрлигига ва Центросоюзга алкоголсиз ичимликлар, кондитер маҳсулотлари, музқаймоқ, бутерброд, ёзув қоғози ва бошқа харидоргир моллар сотиш учун савдо автоматларини ишлаб чиқиш, уларни ишлаб чиқариб, кенг кўламда қўлланиш топшириқлари берилди.

ҲАҚ ТЎЛАНАДИГАН ХИЗМАТЛАРНИ КЕНГАЙТИРИШ

СССР Министрлар Совети «Аҳолига ҳақ тўланадиган хизмат кўрсатиш асосий фаолияти бўлмаган корхоналар ва ташкилотларнинг шундай хизмат кўрсатишни кенгайтириш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилди.

Қарорда қайд этиб ўтилганидек, кейинги йилларда маиший хизмат корхоналари билан бир қаторда саноат, қурилиш, транспорт ҳамда халқ хўжалиги бошқа тармоқларининг корхоналари ва ташкилотлари аҳолига ҳақ тўланадиган хизмат кўрсатиб келмоқда, ҳолбуки, улар учун бундай хизмат кўрсатиш асосий фаолият ҳисобланмайди. Бу ҳол меҳнаткашлар учун қўшимча қулайликларни вужудга келтиришга, иш вақти зое кетишини камайтиришга, меҳнат унумдорлигини оширишга, аҳолининг ҳақ тўланадиган турли хизматларга ошиб бораётган талаб-эҳтиёжларини янада тўлиқроқ қондиришга кўмаклашади.

Шу билан бирга, зарур имкониятларга эга бўлган кўпгина корхоналар ва ташкилотлар бу ишга етарлича жалб этилмаяптилар. СССР ҳукумати министрликлар ва идоралар зиммасига ўзларига бўйсунадиган ва зарур имкониятларга эга бўлган корхоналар ҳамда ташкилотларда ўз ходимлари ва бошқа гражданларга ҳақ тўлаб кўрсатиладиган хизматни, биринчи навбатда рўзғор-техникаси ва уй-жойларни ремонт қилиш, транспорт хизмати, кооператив гаражлар ҳамда боғдорчилик ширкатлари учун иморатлар қуриш ва транспорт воситаларига техникавий хизмат кўрсатиш ҳамда уларни ремонт қилиш юзасидан ҳақ тўланадиган хизмат кўрсатишни, маданият муассасалари, физкультура ва спорт, санаторий-курорт ҳамда соғломлаштириш муассасаларининг хизматини анча кенгайтириш мажбуриятини юклади.

Шу мақсадда 1986 йилдан бошлаб СССРни ҳамда иттифоқдош республикаларни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат планларида министрликлар ва идоралар учун аҳолига ҳақ тўланадиган хизмат кўрсатиш асосий фаолияти бўлмаган корхоналар ва ташкилотларнинг шундай хизмат кўрсатишини кенгайтириш юзасидан топшириқларни тасдиқлаш мақсадга мувофиқ, деб топилди. СССР министрликлари ва идораларига 1986—1990 йилларда мазкур корхоналар ва ташкилотлар аҳолига ҳақ тўланадиган хизматлар кўрсатиши юзасидан топшириқлар белгиланди. Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига беш йиллик мобайнида шундай хизматларни камида 40 процент ошириш зарурлигига асосланиб, иттифоқдош республикаларнинг министрликлари ва идораларига шундай топшириқларни белгилаш топширилди.

Шу нарса белгилаб қўйилдики, аҳолига ҳақ тўланадиган хизматларни кўрсатиш топшириқларининг бажарилиши корхоналар ва ташкилотлар фаолиятининг натижаларига баҳо бериш ҳамда тегишли категориядаги ходимларни мукофотлаш чоғида ҳисобга олиниши лозим.

СССР Госплани, СССР Госснаби, СССР министрликлари ва идоралари ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари планларда корхоналар ва ташкилотлар аҳолига ҳақ тўланадиган хизматларни кўрсатиш юзасидан белгиланган топшириқларни бажаришлари учун зарур бўлган моддий-техника ресурслари ажратилишини кўзда тутишлари керак.

Аҳолига ҳақ тўланадиган хизмат кўрсатиш асосий фаолияти бўлмаган корхоналар ва ташкилотларга ана шу хизматларни кўрсатиш учун тасдиқланган нормалардан ташқари, тежаб қолинган хом ашё ва материаллардан, шунингдек кондицияли бўлмаган материаллардан ва ишлаб чиқариш чиқитларидан фойдаланишга, улардан аҳолининг ҳақ тўланадиган хизматларга бўлган буюртмаларини бажариш учун тегишли стандартлар ёки техник шартларга мос келадиган заготовкалар ҳамда ярим фабрикатлар тайёрлашга рухсат берилди.

СССР Госпланига манфаатдор министрликлар ва идоралар билан биргаликда аҳолига ҳақ тўланадиган хизмат кўрсатиш асосий фаолияти бўлмаган корхоналар ва ташкилотларнинг шундай хизмат кўрсатиши тартиби тўғрисидаги низомни 2 ойлик муддат ичида тасдиқлаш, шунингдек аҳолига ҳақ тўланадиган хизмат кўрсатиш топшириқларини тасдиқлаш, келишиб олишда ҳамда бу топшириқларни ана шундай корхоналар ва ташкилотларга етказиш тартибини белгилаш топширилди.

АМОРТИЗАЦИЯ АЖРАТМАЛАРИНИНГ ЯНГИ НОРМАЛАРИ

СССР Министрлар Совети «СССР халқ хўжалиги асосий фондлари бўйича амортизация ажратмаларининг янги нормаларини ишлаб чиқиш тўғрисида» қарор қабул қилди.

Асосий фондларни ўз вақтида янгилаш ва фан-техника тараққиётини жадаллаштириш учун иқтисодий шарт-шароитларни вужудга келтириш мақсадида СССР ҳукумати СССР халқ хўжалиги асосий фондлари бўйича амортизация ажратмаларининг нормаларини қайта кўриб чиқиш зарур, деб топди, бунда машина ва ускуналарнинг хизмат қилиш норматив муддатлари ҳамда асосий фондларнинг маънавий эскириши яна ҳам тўлиқроқ ҳисобга олинишини, шунингдек физик жиҳатдан ейилиб кетган машина-ускуналарнинг самарасиз капитал ремонти тўхтатилишини таъминлаш назарда тутилади. Янги нормалар 1988 йилнинг 1 январидан бошлаб амал қила бошлайди.

Шу нарса белгилаб қўйилдики:

Амортизация ажратмаларининг янги нормалари фақат асосий фондларни тўла тиклаш учун кўзда тутилади;

Мазкур нормалар амалда жорий этилгандан кейин асосий фондларнинг барча (жорий, ўрта ва капитал) ремонт турлари ва асосий фондларни ремонт қилиш юзасидан ишлаб чиқариш бирлашмаларида ва хўжалик ташкилотларида асосий фондларни ремонт қилиш учун мўлжалланган харажат нормативлари бўйича вужудга келтириладиган фонд маблағлари ҳисобига бажарилади, бу харажатлар маҳсулотнинг, ишлар ва хизматларнинг таннархига қўшилади.

Мазкур фонд маблағлари ишлаб чиқариш бирлашмаларининг, корхоналар ва хўжалик ташкилотларининг тасарруфида бўлади ва улар шу маблағлардан тармоқ мақсадлари йўлида фойдаланадилар. Фонднинг фойдаланилмаган қолдиқлари кейинги йилга ўтказилади ва у олиб қўйилмайди.

(ТАСС).

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ФАРҒОНА. Олтиариқ районида давлатга дон сотиш плани адо этилди. Ватан омборларига 2529 тонна дон етказиб берилди. «Комсомол», «Ленинизм», «Ленинград», Энгельс номли колхозларнинг ғаллакорлари қўлга киритилган ютуққа баракали улуш қўшдилар.

Айниқса, «Ленинград» колхозининг М. Орипов, Охунбобоев номли колхознинг Т. Раҳмонов, «Комсомол» колхозининг Ў. Хошимова, Энгельс номли колхознинг М. Ғафуров ўртоқлар бошлиқ дончилик бригадалари коллективлари юқори ҳосилдорликка эришдилар. Уларнинг ҳар бири йиллик планларини 110—120 процент адо этишди.

О. ҲАКИМОВ.

●

НАМАНГАН. Поп райони ғаллакор хўжаликлари ўртасидаги ўзаро мусобақада «Правда» колхози пешқадам. Хўжалик деҳқонлари давлат қабул пунктларига 291 тонна сара дон топшириб, 1985 йил халқ хўжалик планини ошириб бажардилар. Колхозда ҳар гектар бошоқли экинлар майдонидан 36, маккажўхоридан 58 центнердан дон йиғиштириб олинди.

«Навбаҳор» совхози ва «Ленинград» колхозининг меҳнаткашлари ҳам якунловчи йил дон топшириш планларини ошириб бажардилар.

С. ҚУЧҚОРОВ.

●

АНДИЖОН. Комсомолобод райони меҳнаткашлари полиз маҳсулотлари етиштириш бўйича йиллик планни бажаришди. 685 гектар полиз экинлари майдонидан 7 минг тонна маҳсулот етиштирилди. Район полизчилари беш йиллик бошидан буён давлатга 53 минг 421 тонна ўрнига 53 минг 801 тонна полиз маҳсулотлари сотдилар. Бу, беш йиллик плани ҳам оширги билан адо этилди, демакдир. Эришилган муваффақиятда райондаги Мирзааҳмедов номли, «Партия XXIV съезди», «СССР 50 йиллиги» совхозларининг муносиб ҳиссаси бор.

Х. СОЛИЕВ.

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида КПССнинг бўлажак XXVII съездига бағишланган плакатлар кўргазмаси очилди. Унда республика рассомларининг юздан ортиқ ишлари намойиш этилмоқда.

Суратда: кўргазма залларида.

В. Миленький фотоси

(ЎзТАГ).

КОСМОСДАГИ ДАСТУРХОНГА

«Салют-7» — «Союз Т-13» — «Союз Т-14» орбитал комплекси экипажининг аъзолари дастурхонида лимонлар пайдо бўлди. Уч ойдан бери орбитада ишлаётган «Помирлар» — Владимир Жонибеков билан Виктор Савинихга Георгий Гречко қилган бу тортиқ — Жонибеков туғилиб ўсган юртда етиштирилган тилласимон мевалар айниқса манзур бўлди.

Орджоникидзе районидаги Ленин номли колхоз лимонзорининг мудири, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг фахрий аъзоси, республикада хизмат кўрсатган агроном Зайниддин Фахриддинов яқинда олган мактуб остига Георгий Михайлович имзо чеккан. «Ҳурматли Зайниддин ака! — деб ёзишибди Г. Береговой билан Г. Гречко, — Сизнинг ажойиб боғингизни бориб кўрган ҳамма космонавтлар Сизни ва Сизнинг қўлингиз билан етиштирилган меваларни эслайдилар. Шу йил май ойида Сиз билан учрашган вақтимизда келишиб олганимиздек, биз мевалардан космосдаги биродарларимизга юборишни мўлжаллаб турибмиз». Цитрусшунос Звезднийга «космосга совға» юборди, сўнгра бу совға «Салют-7» сари олис сафар қилди.

О. ПАНОВА,
ЎзТАГ мухбири.

ОБ-ҲАВО

22 СЕНТЯБРЬ

Синоптикларнинг хабар беришларича, яқин кунларда Ўзбекистонда ҳавонинг булутланиб туриши кутилади. Қорақалпоғистон АССР, Бухоро, Навоий областлари, Тошкент областининг тоғли районлари ва Фарғона водийсида, баъзи жойларда қисқа муддатли ёмғир ёғиб, момақалдироқ бўлади. Республиканинг қолган территориясида ёғингарчилик бўлмайди. Ғарбдан секундига 9—14 метр тезликда шамол эсади. Қорақалпоғистон АССР, Хоразм областида кечаси 6—11, кундузи 19—24 даража, қолган территорияларда кечаси 9—14, жанубда 16, кундузи 23—28, жанубда 30 даражагача иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво булутланиб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Ғарбдан секундига 6—10 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 12—14, кундузи 26—28 даражада иссиқ бўлади.

Келгуси ҳафтада

Синоптикларнинг хабар беришларича, ҳафта бошларида Совет Иттифоқининг Европа территориясидаги мўътадил кенгликлардан ва Кавказдан анча салқин ҳаво Ўрта Осиё территориясига кириб келади. Шунинг натижасида Тошкент областининг тоғли районлари ва Фарғона водийсида қисқа муддатли ёмғир ёғиб ўтиши мумкин. Ҳаво ҳарорати республика шимолида кечаси 6—11, кундузи 21—26 даража, жанубида кечаси 9—14, кундузи 24—29 даража иссиқ бўлиши кутилади. Қолган территорияларда ҳаво кечаси 7—12, кундузи 22—27 даража иссиқ бўлади.

Кейинчалик ҳарорат бир оз кўтарилади. Кечаси 9—14, кундузи 25—30, жанубда кечаси 11—16, кундузи 27—32 даражагача иссиқ бўлади.

Ҳафта охирида булут кўпайиши билан ҳарорат бир оз пасайиши мумкин.

Умуман ҳафта мобайнида ўртача ҳарорат кўп йиллик даражага яқин бўлади.

(ЎзТАГ).

ХРОНИКА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Абдуҳамид Қаюмович Қаюмов пенсияга чиқиши муносабати билан уни Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қуриш ва улардан фойдаланиш министри вазифасидан озод қилди.

СПОРТ

ШАШКА

КИМ ЧЕМПИОН БЎЛАРКИН?

Бугун Голландиянинг Дордрехт шаҳрида халқаро шашка бўйича жаҳон биринчилиги учун совет гроссмейстери, уч карра жаҳон чемпиони Анатолий Гантварг билан голландиялик Роб Клерк ўртасидаги матч бошланади. Матчда 20 партия ўйналади. Рақиблардан қайси бири 10,5 ёки 11 очко тўпласа ўша ғолиб чиқади. Агар 10:10 ҳисоби қайд этилса, вакилимиз жаҳон чемпиони унвонини сақлаб қолади.

Бу матч Голландиянинг тўрт шаҳрида — Дордрехт, Роттердам, Нювикен ва Катсхевел шаҳарларида ўтказилади. Ҳар бир шаҳарда бештадан партия ўйналади.

Минсклик гроссмейстер А. Гантварг уч карра жаҳон чемпиони бўлишидан ташқари 1971 ва 1980 йилларда СССР терма командаси составида Европа чемпиони унвонига сазовор бўлган. 18 марта СССР чемпионатининг финал мусобақаларида қатнашиб, тўрт марта кўксига олтин медаль таққан. Италиянинг Арко шаҳрида эса жаҳон биринчилигида голландиялик Х. Вирсма билан биринчи ва иккинчи ўринни бўлишиб олди, 1979 йилда эса олти партиядан иборат қўшимча матчда ғалаба қилди.

Бу гал жаҳон биринчилиги учун Вирсманинг ватандоши Р. Клерк дона суради. У 1973 йилда Амстердам шаҳрида ўтказилган ўсмирлар ўртасидаги жаҳон чемпионатида ғолиб чиқди. У 1976 йилда халқаро гроссмейстер унвонини олган. Р. Клерк 1980, 1982, 1983 йилларда Голландия чемпиони бўлган.

Хўш, бу икки кучли шашкачининг қайси бири ғолиб чиқаркин! Буни келажак кўрсатади.

СПАРТАКИАДА

ОММАВИЙ МУСОБАҚАЛАР

Кеча Тошкентнинг стадион, спорт заллари ва майдонларида XX шаҳар спартакиадаси бошланди. Бў финал мусобақалари КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXI съездига бағишланди. Республикамиз пойтахтининг «Старт» стадионида мусобақаларнинг очилиши муносабати билан бадиий-спорт байрами бўлди. Физкультурачилар, гимнастикачилар, акробатлар, чавандозлар, курашчилар, ДОСААФ спортчилари ҳамда вокал-чолғу ва рақс ансамбларининг чиқишлари кўпчиликка манзур бўлди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, мусобақаларнинг дастлабки босқичларида ярим миллионга яқин спортчи қатнашди. Мактаб ўқувчилари мусобақасида Куйбишев райони командаси, турар-жойлар ўртасидаги беллашувда чилонзорликлар пешқадамлик қилишмоқда. Турнирда спортнинг 21 тури бўйича беллашувлар бўлади. Ўйлаймизки, бу спартакиада физкультура ва спортни янада оммалаштиришга ёрдам беради.

ЧИМ ХОККЕЙ

ПЕШҚАДАМЛАР

Чим хоккей бўйича эркаклар ўртасидаги мамлакат чемпионатида навбатдаги тур учрашувлари бўлиб ўтди. Республикамиз шарафини ҳимоя қилаётган Самарқанднинг «Спартак» командаси «Фили» (Москва) командаси билан учрашиб, очколарни баҳам кўрди — 0:0. Андижоннинг «Звезда» командаси эса Черновцининг «Университет» командаси майдонида (1:2) ютқазиб қўйди. Қолган учрашувлар қуйидаги натижалар билан тугади: «Раздан» — «Динамо» (Олмаота) — 1:1, «Иншоотчи» (Сумгаит) — СКА (Свердловск) — 2:2. Ҳозир свердловскликлар (34 очко), олмаоталиклар (32 очко), москваликлар (28 очко) турнир жадвалида пешқадамлик қилишмоқда. Улар аллақачон финал олтиликка йўлланмани нақд қилиб қўйишган. Қолган уч финалчи эса сўнгги учрашувлардан кейин аниқланади.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
БИОХИМИЯ ИНСТИТУТИ

гормонлар биохимияси ва цитоэкология лабораториялари кичик илмий ходимлари
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРИГА
КОНКУРС
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб 15 кун.

Мурожаат учун адрес: 700125, Тошкент шаҳри, М. Горький проспекти, 56-уй.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
И. М. МЎМИНОВ НОМЛИ ФАЛСАФА ВА ҲУҚУҚ ИНСТИТУТИ

тарихий материализм секторининг **кичик илмий ходими** (илмий даражасиз)
вакант вазифасига
КОНКУРС
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб 10 кун.

Мурожаат учун адрес: 700041, Академиклар шаҳарчаси, Мўминов кўчаси, 9-уй.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
МИКРОБИОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

вирусология ихтисоси бўйича вирусология **лабораториясининг мудири** (биология фанлари доктори ёки кандидати)
вакант вазифасига
КОНКУРС
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: 700143, Тошкент шаҳри, Академиклар шаҳарчаси.

●

ИСТЕЪМОЛЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССР «ГОССНАБ»ининг
«УЗГЛАВМАШ»ига ҚАРАШЛИ
«ТАШМАШСНАБ» КОРХОНАСИ
1-15 ОКТЯБРЬ КУНЛАРИ
ЙИЛЛИК ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ ЎТКАЗАДИ

Ҳамма истеъмолчилардан зарур бўлган хом ашёларни 1 октябргача олишларини сўраймиз.

●

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22/IX да **Оловиддиннинг сеҳрли чироғи** (12.00), **Уйқудаги гўзал** (20.00), 24/IX да **Фауст.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/IX да **Ўғрини қароқчи урди,** 24/IX да **Маршал Жуков.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 22/IX да **Туяқуш бояқиш** (12.00), **Тоҳир ва Зуҳра** (19.30), 23/IX да **Олтин давриим** (16.00), **Хотинимнинг эри** (19.30).

Ўзбекистон ССР Молия министрлиги коллегияси, партия ва касаба союз ташкилотлари, Қашқадарё область молия бўлимининг собиқ мудири, республика аҳамиятидаги шахсий пенсионер

Урол Бозорович БОЗОРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ўзбекистон халқлари тарихи музейи коллективи катта илмий ходим С. Ҳ. Эшонхоновга онаси

Саъдихон ЭШОНХОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Узбекнефть» бирлашмаси коллективи пармалаш бошқармаси бошлиғи Р. У. Бозоровга отаси

Урол Бозорович БОЗОРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

22 СЕНТЯБРЬ, ЯКШАНБА

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.40 — Шахмат бўйича жаҳон чемпионати. 9.55 — «Жонажон ўлка тароналари». 10.25 — «Спортлото»нинг 38-тиражи. 10.35 — «Будильник». 11.05 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан». 12.05 — «Здоровье». 12.50 — Тонгги почта». 13.20 — Киножурнал. 13.35 — «Қишлоқ янгиликлари». 14.35 — «Музикали киоск». 15.05 — Телеспектакль. 17.20 — «Чашмалар». 17.55 — «Саёҳатчилар клуби». 18.55 — Концерт. 19.05 — «Халқаро панорама». 19.50 — Мультфильм. 20.15 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.00— Музикали интервью. 22.20 — Енгил атлетика. СССР, АҚШ, Япония терма командаларининг матчи. 23.20 — Шахмат бўйича жаҳон чемпионати. 23.35 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — «Зарядкага сафланинг!». 9.15 — «Расмларда қуёш акси бор». 9.30 — Ритмик гимнастика. 10.00 — «Рус тили». 10.30 — Вертолёт спорти бўйича СССР чемпионати. 11.00 — Телефильм. 12.05— «Эртак ҳузурида меҳмонда». 13.55 — «Ҳайвонот оламида». 14.55 — Киножурнал. 15.05 — Концерт. 15.50 — Мультфильм. 16.10 — «Дунё ва ёшлар». 16.45 — Хоккей бўйича СССР чемпионати. 18.15 — «Виждон». Бадиий фильм. 4-серия. 19.30 — «Камалак». 20.00 — «Мухбирларимиз ҳикоя қилади». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.50 — Автокросс бўйича халқаро мусобақалар 21.30 — «Время». 22.05 —«Ишбилармон кишилар». Бадиий фильм. 23.25 — Футбол бўйича СССР чемпионати.

ТОШКЕНТ-I. 7.30 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Музикали программа». 8.00 — «Истеъдод». 8.20 — Ҳужжатли фильм. 8.30 — «Ахборот». 8.50 —«Қувноқ стартлар». 9.50 — «Биргаликда куйлаймиз». 10.05 — «Эрта қайтган турналар». Бадиий фильм. 11.40 — «Шахмат мактаби». 12.10 — Телевизион миниатюралар театри. 13.10 — «Пойтахтимиз меҳмонлари». 14.10 — Реклама. 17.35 — Мультфильм. 17.55 — «Бойчечак». 18.25 — Теннис бўйича ўсмирларнинг IV Халқаро турнири. 19.00 — Сиҳат-саломатлик. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Мультфильмлар. 20.00 — Фильм-концерт. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Хирмонингизга барака». 21.10 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.00 — «Тошкентнинг олтин кузи».

18.00 — **Қирғизистон телевидениесининг программаси.**

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Янги музикали ёзувлар». 9.15 — «Табассум». 10.15 — «С добрим утром!» 11.30 — Т. Ҳасанов П. Мўмин шеърига басталанган «Кулди бахтим» қўшиғи ўргатилади. 12.10 — «Ишчинома». 13.00 — «Чорвадор». 13.30 — Далада ишлаётганлар, сизлар учун. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Театр микрофон олдида». 18.15 — «Социалистик турмуш тарзи». 18.30— Дўстларимиз қўшиқлари. 19.25 — «Ёшлик». 20.15 — Халқаро шарҳловчилар даврасида». 20.50 — «Халқаро кундалик». 21.00 — «Табассум». (такрорий). 22.30 — Радиокомпозиция. 23.30 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700047, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53 16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.